

Dokument nr. 20

(2003-2004)

Årsrapport til Stortinget
fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

Årsrapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

Innhold

	Side		Side
1. Innledning	5	5. Nordisk Råds virksomhet 2. halvår 2003 – 1. halvår 2004	15
2. Rådets organisasjon	6	5.1 Presidiet	15
3. Delegasjonens sammensetning	7	5.2 Næringsutvalget	17
4. Nordisk Råds 55. sesjon	8	5.3 Miljø- og naturressursutvalget	17
4.1 Statsministrenes redegjørelse og generaldebatt	8	5.4 Kultur- og utdanningsutvalget	18
4.2 Vestnorden i det nordiske samarbeidet	9	5.5 Velferdsutvalget	19
4.3 Grensehindringer og hverdagsintegrasjon .	10	5.6 Medborger- og forbrukerutvalget	19
4.4 Arbeidsmarked – Innovasjon i den nordlige region	10	5.7 Kontrollkomiteen	20
4.5 Menneskehandel	11	5.8 Nordisk Råds temamøte	20
4.6 Helse i den nordlige regionen	11	6. Nordiske saker i Stortinget	21
4.7 Forbruker- og miljøsaker, inkl. bærekraftig utvikling	11	6.1 Debatt om St.meld. nr. 50 (2002–2003)	21
4.8 Utenriks- og forsvarsministrenes redegjørelse og debatt, inkl. Den nordlige dimensjon og samarbeidet i nærområdene	11	6.2 Spørsmål	22
4.9 Kunnskapsutvikling og forskning	13	6.3 Annet	22
4.10 Kulturell samhörighet i den nordlige region	14	7. Delegasjonens arbeid for øvrig	22
4.11 Budsjett og planer for det nordiske samarbeidet	14	7.1 Møter i delegasjonen	22
4.12 Spørretime med samarbeidsministrene	14	7.2 Møte med frivilllige organisasjoner	23
4.13 Nordisk Råds priser	15	7.3 Informasjonsarbeid	23
		7.4 Delegasjonens internasjonale kontakter	23
		7.5 Stipendprogram for parlamentarikere	24
		7.6 Arktisk samarbeid	24
		7.7 Østersjø samarbeidet	25
		Vedlegg	26

Dokument nr. 20

(2003-2004)

Årsrapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2003 - 1. halvår 2004

Til Stortinget

1. INNLEDNING

Fra tid til annen hevdes det at ulike utenrikspolitiske forhold eller internasjonale kontakter ikke har noe med det nordiske samarbeidet å gjøre. Dette er en feilaktig oppfatning. For å nå gode resultater innad i Norden kreves det stor oppmerksomhet mot de rammebetingelser som settes av EU. Likeledes er det i de nordiske lands interesse å fremme en dynamisk utvikling i Nordens nærområder. I dette arbeidet er det nordiske samarbeid et viktig instrument.

For mange utenfor Norden fremstår det nordiske samarbeid som en vellykket samarbeidsmodell; ubyråkratisk, effektivt bruk av økonomiske midler, kort sagt "den nordiske modell".

De nordiske land er blant de aller fremste i internasjonale sammenlikninger over økonomiske og sosiale indikatorer. Dette øker interessen for de nordiske land og det nordiske samarbeid. Dette fører også til at flere land ønsker å etterlikne denne modellen samt å søke kunnskaper i selve samarbeidsmetodikken og innen sektorer som krever et samarbeid mellom land, f.eks. miljø, bekjempelse av kriminalitet. Samarbeidet mellom Norden og Baltikum har vært tett. Likeså har det vært et nært samarbeid mellom Norden og Russland.

Etter utvidelsen omfatter EU alle de baltiske land og Polen. Dermed er Island, Norge og Russland de eneste land i Nord-Europa som er utenfor EU. Dette vil stille nye krav til det nordiske samarbeid, både til regjeringssamarbeidet og til det parlamentariske samarbeid. Nordisk Ministerråd vil i sitt nye program for nærområdene styrke det politiske samarbeid med de baltiske land, mens de økonomiske midler vil bli

faset ut til fordel for Nordvest-Russland. Nordisk Råd vil fortsette sin utbygging av kontaktnett med Russlands parlament og med de regionale parlament i Nordvest-Russland, og vil fortsette bruken av sitt utvekslingsprogram for parlamentarikere. Nordisk Råd anser at et viktig element i samarbeidet med Russland er å støtte oppbyggingen av den demokratiske infrastruktur (frivillige organisasjoner, NGO-ere etc.).

Det arktiske samarbeid blir alt mer viktig. Den sårbare naturen i Arktis virker som en varselampe. Det som skjer med miljøet i Arktis i dag, vil kunne skje hos oss om 20-30 år.

Hva som er klart, er at miljøet nå endrer seg dramatisk, mer uklart er hvorfor. I Arktis finnes også store uutnyttede naturressurser, først og fremst gass og olje. Kombinasjon av produksjon av en strategisk vare, transport av denne, hensynet til det sårbare miljø og mulighetene for uheldig påvirkning av andre ressurser som fisk, gjør at Den arktisk parlamentariske komité og delegasjonen vil følge utviklingen nøye. Delegasjonen anser at Norge som en pådrivende kraft i det arktiske samarbeid, har et særskilt ansvar for utviklingen i denne regionen.

EUs Nordlige dimensjon gir de nordiske lands parlament og Nordisk Råd en mulighet til å ta et initiativ til en parlamentarisk møteplass for Nord-Europa.

Målet for det nordiske samarbeidet ligger fast: Et tettere samarbeid til fordel for Nordens innbyggere. Imidlertid krever politiske vedtak i Nordisk Ministerråd og i Nordisk Råd at det tas hensyn til lover og reguleringer fattet av EU og andre fora. De nordiske land har søkt å påvirke den europeiske og internasjonale utvikling på utvalgte områder, eksempelvis miljø, likestilling, forbrukerpolitikk og innen temaet "nordisk velferdsmodell". På regjeringssiden er denne utviklingen blitt forsterket etter de nordiske EU-statsministrers enighet i 2001 om samråd før viktige

møter i EU. Dette samrådet er nå utvidet til å inkludere de baltiske land.

Samarbeidet mellom de nordiske land har, utover regjerings- og parlamentarikersamarbeidet, en sterk folkelig forankring, noe som også kom tydelig frem i meningsmålinger gjort i Danmark før Europaparlamentsvalget 12. juni 2004.

Den økende internasjonalisering av økonomisk aktivitet, den økende usikkerhet til en rekke land som har problemer med en blanding av korrupsjon, kriminalitet og politikk som truer med å bryte disse statene ned, og de sikkerhetsproblemer dette fører med seg, vil snarere forsterke tendensen til regionalt samarbeid. Dette er et positivt tegn. EUs nye forfatnings-traktat trekker også i retning av økt regionalisering.

Nordisk Råd må bruke sin oppsparte kunnskapskapital til å følge opp denne regionale utvikling, effektivisere arbeidet og fange opp den nye politiske utvikling i Nord-Europa som EUs utvidelse og EUs nordlige dimensjon.

Nordisk Råd må bedre følge opp sine vedtak og sørge for at disse får gjennomslag i de nordiske land. Et eksempel er det arbeidet som nå gjøres for å fjerne grensehindre mellom landene i Norden. Her er det et tett samråd mellom Nordisk Råd og ministerrådet som har engasjert tidligere statsminister Poul Schlüter som særskilt representant med oppgave å få fart på regjeringenes arbeid med å avskaffe hindringene.

Det er grunn til å minne om at det nordiske samarbeid er basert på en avtale mellom de nordiske regjeringer, Helsingforsavtalen (1962). Avtalen er også grunnlaget for samarbeidet i Nordisk Råd mellom de nordiske regjeringer og de nordiske lands parlament. Parlamentarikerne kan stille krav til regjeringssiden og den er forpliktet til å svare. For å oppnå gode resultater og en forbedring av Nordisk Råds arbeidsmåte, vil det også kreve et godt samspill med ministerrådet.

Etter delegasjonens oppfatning må Nordisk Råds arbeid effektiviseres. Det kan bl.a. gjøres ved at Nordisk Råd i sitt arbeid fokuserer på et fåtall hovedarbeidsfelt for sine fagutvalg. Men samtidig må Nordisk Råd også kunne forlange at regjeringssiden utarbeider forslag til rådet. Nordisk Råd må deretter kunne reagere raskt og ikke binde seg opp til de årlige sesjoner. Rådets regelverk gjør dette mulig. Nordisk Råds presidium er også i dialog med de nordiske parlamentspresidenter om å koordinere de nordiske parlaments møtefrie uker, for så i hovedsak å legge Nordisk Råds møter til disse.

Etter delegasjonens oppfatning er det også nødvendig med en bedre og klarere forankring av Nordisk Råds arbeid i de nasjonale parlament. Dette er også et av temaene i den pågående debatt mellom Nordisk Råd og de nordiske parlamentspresidenter.

Spørsmålet om nasjonal forankring har vært hyppig berørt i Nordisk Råd. Flere ulike tiltak har vært forsøkt med vekslende hell (Melding fra regjering og delegasjon samt debatt i plenum, delegasjonen har informert fagkomiteer og utsett rapportører, tilbakemelding fra regjering om et fåtall viktige saker). Det bør etableres en kopling mellom nasjonale fagkomiteer og Nordisk Råds fagutvalg. Likeledes bør alle nasjonale fagkomiteer utse en kontaktperson som Nordisk Råds fagutvalg kan trekke vekslers på i de tilfeller hvor berørte nasjonale fagkomiteer ikke er representert.

Skal man oppnå en vellykket forankring vil det også være nødvendig at presidentskapet i hvert nordisk parlament nærmest instruerer fagkomiteene om å følge opp vedtak i Nordisk Råd. Det bør dessuten åpnes for at en fagkomité i et parlament gir innspill til Nordisk Råd, som deretter sørger for koordinering av synspunkter fra de øvrige parlament i Norden.

I arbeidet med å bedre den nasjonale forankring vil det være viktig at regjeringene i saker som fremlegges i parlamentet redegjør for situasjonen i de andre nordiske land.

Med EUs nordlige dimensjon som en viktig premissleverandør for samarbeidet på regjeringssnivå i Nord-Europa, og med økende interesse for nordområdene, anser delegasjonen at Nordisk Råd og de nordiske parlament bør ta initiativet til å etablere en parlamentarisk dimensjon for Nord-Europa, som dekker Østersjø- og Barentssamarbeidet og inkluderer Russland på en likeverdig måte. Dette tema berøres også i dialogen mellom Nordisk Råd og de nordiske parlamentspresidenter. Drivkraften i dette arbeidet skulle være Nordisk Råd, som også er den drivende kraft i det parlamentariske østersjøsamarbeidet. Det er ikke tale om å danne noen ny organisasjon, men å omvandle eksisterende parlamentariske nettverk til en parlamentarikerforsamling for Nord-Europa.

Berit Brørby
delegasjonsleder

2. RÅDETS ORGANISASJON

Nordisk Råd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes parlament og regjeringer. Samarbeidet bygger på Helsingforsavtalen fra 1962 med senere endringer, samt rådets arbeidsordning.

Nordisk Ministerråd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes regjeringer. Det gjennomfører rekkommandasjoner vedtatt av rådet, og fremmer forslag til beslutninger for rådet. Ministerrådet fremlegger hvert år en årsberetning og virksomhetsplan for det kommende året.

Plenarforsamlingen

Plenarforsamlingen utgjøres av rådets 87 valgte medlemmer samt regjeringsrepresentanter, som møtes til sesjon én gang om året på høsten.

Plenarforsamlingen er rådets høyeste besluttede organ, og vedtar bl.a. rådets rekommandasjoner og uttalelser, og interne beslutninger. Stemmerett har bare de valgte medlemmene, dvs. parlamentarikerne.

Presidiet

Rådets presidium består av en president og tolv øvrige medlemmer, som utpekes av plenarforsamlingen. Alle landenes delegasjoner skal være representert i presidiet. Presidiet har ansvaret for rådets løpende virksomhet under og mellom sesjonene. I tillegg har presidiet ansvaret for behandlingen av utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål, samt behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjett og medlemsforslag som ikke sendes til utvalgene for behandling. Presidiet kan agere på vegne av plenarforsamlingen i de tilfeller man ikke kan vente til neste sesjon med å fatte en beslutning.

Utvalgene

Rådet har fem fagutvalg, Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer), Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer), Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer), Velferdsutvalget (15 medlemmer) og Næringsutvalget (14 medlemmer). Utvalgene forbereder sakene innen det tas beslutninger i plenum eller i presidiet. De behandler medlems-, regjerings- og ministerforslag, beretninger fra nordiske institusjoner, ministerrådets meldinger om vedtatte rekommandasjoner og andre gjøremål.

Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens oppgave er å utøve kontroll over virksomheten som finansieres over det nordiske budsjett, samt for saker som berører tolkningen av Helsingforsavtalen og andre nordiske samarbeidsavtaler. Kontrollkomiteen har 7 medlemmer.

Valgkomiteen

Valgkomiteens oppgave er å forberede valg som besluttet av plenarforsamlingen, samt eventuelle suppleringsvalg som vedtas på plenarforsamlingens vegne. Valgkomiteen har 7 medlemmer.

Delegasjonene

Hvert lands valgte medlemmer, varamedlemmer og regjeringsrepresentantene utgjør landets delegasjon i rådet. Den norske delegasjonen består av 20

medlemmer valgt av Stortinget, samt de av regjeringen utpekte representanter.

Delegasjonen konstituerer seg, velger leder, nestleder og ytterligere 6 medlemmer som danner delegasjonens arbeidsutvalg. Delegasjonen har ansvar for sine egne utgifter innen den budsjetttramme som Stortinget vedtar.

Partigruppene

Rådets medlemmer og varamedlemmer velges av parlamentene med hensyn til partienes styrkeforhold. Det finnes fire nordiske partigrupper: Den sosialdemokratiske partigruppe, Midtengruppen, Den konservative partigruppe og Den venstresosialistiske grønne partigruppe. Fordelingen av tillitsposter og ulike spørsmål drøftes og forberedes i gruppene før man tar beslutning i rådets organer. Partigruppene får økonomisk støtte og hver gruppe har ansatt sin partigruppesekretær.

Statsministrene

Statsministrene har en ledende rolle og det overgripende ansvar for det nordiske samarbeidet, og møtes regelmessig 3-4 ganger årlig. Formannskapslandet har ansvar for møtene.

Samarbeidsministrene

Samarbeidsministrene har ansvaret for samordningen av nordiske samarbeidsspørsmål i regjeringen og er ansvarlig for behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjettet. Statsråd Svein Ludvigsen er norsk samarbeidsminister. Den norske delegasjonen har jevnlig kontakt med samarbeidsministeren og hans sekretariat.

Internettadressen til de nordiske hjemmesider: www.norden.org

E-postadressen til delegasjonen: nordiskrad.postmot-tak@stortinget.no

3. DELEGASJONENS SAMMENSETNING

Stortinget valgte den 16. oktober 2003 følgende delegasjon til Nordisk Råd:

Odelstingets visepresident Berit Brørby
Stortingsrepresentant Jens Stoltenberg
Stortingsrepresentant Aud Gaundal
Stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen
Stortingsrepresentant Britt Hildeng
Stortingsrepresentant Anne Berit Andersen
Stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve
Stortingsrepresentant Trond Helleland
Stortingets visepresident Inge Lønning
Stortingsrepresentant Raymond Robertsen
Stortingsrepresentant John I. Alvheim

Storingsrepresentant Øyvind Korsberg
 Storingsrepresentant Thore A. Nistad
 Storingsrepresentant Inge Ryan
 Storingsrepresentant May Hansen
 Storingsrepresentant Lena Jensen
 Storingsrepresentant May-Helen Molvær Grimstad
 Storingsrepresentant Jan Sahl
 Storingsrepresentant Arne Lyngstad
 Storingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

Ved delegasjonens konstituering 23. oktober ble Odeltingets visepresident Berit Brørby og storingsrepresentant Arne Lyngstad valgt til hhv. delegasjonens leder og nestleder, med funksjonstid frem til oktober 2004.

Til medlemmer i Arbeidsutvalget ble i tillegg valgt:

Storingsrepresentant Asmund Kristoffersen
 Storingsrepresentant Trond Helleland
 Stortingets visepresident Inge Lønning
 Storingsrepresentant John I. Alvheim
 Storingsrepresentant Inge Ryan
 Storingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

Valg foretatt på Nordisk Råds 55. sesjon

På rådets 55. sesjon i Oslo ble fordeling på presidium, utvalg og komiteer som følger:

Presidiet (13 medlemmer)

Berit Brørby (A)
 Inge Lønning (H)
 Jan Sahl (KrF)

Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer)

Britt Hildeng (A)
 Trond Helleland (H)
 Lena Jensen (SV)
 Rune J. Skjælaaen (Sp)

Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer)

Jens Stoltenberg (A)
 Arne Lyngstad (KrF), leder
 Anne Berit Andersen (H)

Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer)

Asmund Kristoffersen (A), leder
 Inge Ryan (SV)
 Øyvind Korsberg (FrP)

Velferdsutvalget (15 medlemmer)

Aud Gaundal (A)
 Elisabeth Røbekk Nørve (H)
 May Hansen (SV)
 John I. Alvheim (FrP)
 May-Helen Molvær Grimstad (KrF)

Næringsutvalget (14 medlemmer)

Raymond Robertsen (H)
 Thore A. Nistad (FrP)

Kontrollkomiteen (7 medlemmer)

Aud Gaundal (A)
 Raymond Robertsen (H) leder

Valgkomiteen (7 medlemmer)

Berit Brørby (A)
 Arne Lyngstad (KrF)

Storingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve ble valgt til norsk medlem av Nordisk Handikappolitisk Råd under sesjonen i 2002.

Storingsrepresentant Trond Helleland ble innvalgt i Nordisk Investeringsbanks kontrollkomité for perioden 1. mai 2003 - 30. april 2005.

Storingsrepresentant Arne Lyngstad ble innvalgt i styret for Nordisk Kulturfond med storingsrepresentant Trond Helleland som suppleant for årene 2003 og 2004.

På grunn av forfall til sesjonen møtte varamedlemmene Bendiks H. Arnesen (A), Anita Apelthun Sæle (KrF) og Christopher Stensaker (FrP).

4. NORDISK RÅDS 55. SESJON

4.1 Statsministrenes redegjørelse og generaldebatt

Statsminister Davíð Oddsson innledet generaldebatten med en redegjørelse om det islandske formannskapsprogrammet for 2004. Under overskriften "Nordens ressurser" vil Island lede det nordiske samarbeidet i det kommende år. De temaer som vektlegges i programmet er demokrati, kultur og natur. Havets levende ressurser utgjør fundamentet for den islandske økonomi. Det samme gjelder de andre vestnordiske land og Nordens naboområder ved Nord-Atlanteren. Det nødvendige tilsyn og beskyttelsen av havets økosystemer forutsetter et nært samarbeid mellom landene. På FNs toppmøte i Johannesburg 2002 kom nødvendigheten av et slikt samarbeid klart til uttrykk.

Oddsson varslet at de nordiske miljø- og fiskeriministrene vil sette havets økosystem i fokus på en konferanse neste år. Fra Islands side ville man særlig legge vekt på å følge opp de forslag som debatteres på sesjonen, om å samarbeide mer intensivt med naboer ved Nord-Atlanteren og å styrke det vestnordiske samarbeidet innen forskning, transport, turisme og helse. Han påpekte at det er viktig å styrke ministerrådets felles innsats i det arktiske område, og forsterke samarbeidet med Arktisk Råd så vel som med andre samarbeidsorganer i de nordlige regioner.

Oddsson minnet om at Europa undergår en betydningsfull forandringsprosess, hvor NATOs og EUs utvidelse står for døren. EUs utvidelse mot øst er den viktigste milepæl i unionens historie etter å ha bidratt til avgjørende endringer i Vest-Europas mellomstatlige forhold og en leging av sårene etter andre verdenskrig.

Det nordiske samarbeid med Baltikum og det nordvestlige Russland har vært fruktbart, og vi må fortsatt pleie det med omhu. Det er derfor med fornøyelse vi kan konstatere at de baltiske land snart vil bli medlemmer av Den Nordiske Investeringsbank.

Hver for seg er de nordiske land langt fremme med hensyn til forskning, innovasjon og informasjonsteknologi, men det kan gjøres ytterligere fremstøt.

Interessante forslag hvor det settes som mål at Norden blir "en ledende region for forskning og innovasjon", er blitt forelagt de nordiske undervisnings- og forskningsministre. Disse forslag innebærer blant annet en omfattende reform av forskningssamarbeidet med sikte på effektivisering og koordinering med næringslivet, samt på innovasjon. Utvikling og oppfølging av disse forslag blir en av de store oppgaver under det islandske formannskap.

En ny nordisk institusjon, Nordisk Innovasjonssenter, som avløser Nordisk Industrifond og Nordtest, begynner sin virksomhet i begynnelsen av neste år.

Oddsson omtalte det nordiske samarbeid omkring det åpne energimarked som unikt. Det er ikke mange av verdens land som rår over så store energiresurser som de nordiske, og vi er ledende med hensyn til anvendelsen av vedvarende energi. Hydrogenforskning har hatt stor framgang de siste to til tre år, og har vakt interesse over hele verden. Island ser gjerne at Norden styrker forskningssamarbeidet betydelig på dette området.

De nordiske lands regjeringer vil under verdensutstillingen i Japan 2005 forestå en felles presentasjon av Nordens særstilling som en grenseløs region. De nordiske land vil fortsatt betone viktigheten av å verne om og styrke de nordiske språks stilling. Fra Islands side vil vi derfor oppfordre til at det opprettes et nordisk multimediefond for å fremme produksjonen av digitalt kulturstoff. Island vil videre foreslå at regjeringene nedsetter et utvalg, som skal se på demokratiets fremtidige stilling i lys av den voksende globalisering og de muligheter som informasjonsteknologien byr på. Samtidig har Island planer om å avholde en konferanse om demokratiets utvikling i informasjonssamfunnet.

Oddsson nevnte til slutt at Poul Schlüter har fått i oppdrag å arbeide videre med å fremme harmoniseringen av ministerrådets og regjeringenes innsatser.

I sitt innlegg uttrykte statsminister Kjell Magne Bondevik anerkjennelse til Göran Persson og årets svenske formannskap i ministerrådet. Den aktive oppfølging av Norrback-rapporten og arbeidet ellers med å redusere hindringer som fortsatt står for et friest mulig samkvem mellom våre nordiske borgere, må ha høyeste prioritet. Her har det svenske formannskapet bidratt til konkrete resultater. På norsk side har Regjeringen bl.a. innskjerpet at forslag om ny lovgivning må vurderes nøye mot andre nordiske lands lover og regler, slik at nye grensehinder ikke skapes. Vi har også styrket opplæring av lokale etater om det nordiske avtaleverket, slik at de som trenger det, får korrekt informasjon og veiledning.

Bondevik var glad for at de fem nordiske statsministere besluttet å invitere de baltiske land til å bli medlem av Den nordiske Investeringsbank, men etter hans mening bør man gå videre på denne vei og se om det er flere nordiske institusjoner de baltiske land kan tre inn i som likeverdige medlemmer.

Norge så fram til å delta aktivt i gjennomføringen av den nye handlingsplanen for Den nordlige dimensjon. Noen av de største utfordringene finnes på helseområdet. Han var glad for å ha fått anledning til å følge opp det finske initiativet om å etablere et partnerskap for helse og livskvalitet under EUs nordlige dimensjon.

Bondevik opplyste at Norges formannskap i Barentsrådet de kommende to år vil prioritere miljøarbeidet i nordområdene. Ministerrådets arktiske samarbeidsprogram og det arktiske vinduet i EUs nordlige dimensjon vil være sentrale bidrag til miljøarbeidet i denne regionen.

I generaldebatten deltok for øvrig Inge Lønning, John Alvheim, Inge Ryan, Berit Brørby, Jan Sahl, Asmund Kristoffersen og Anne Berit Andersen.

Sametingets president, Sven-Roald Nystø, deltok i debatten som observatør for Samisk parlamentarisk råd. Han viste til arbeidet med evaluering og omorganisering av Nordisk Ministerråds institusjoner på forskningsområdet, som også ville berøre Nordisk Samisk Institutt. Han tok også opp problemer knyttet til den økende roviltstammen, som en trussel mot de samiske næringene jordbruk og reindrift. Til slutt omtalte han den samiske rettsutviklingen i Finland, Norge og Sverige. Han håpet at Finland og Sverige så snart som mulig ratifiserer ILO-konvensjon 169, Om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater.

4.2 Vestnorden i det nordiske samarbeidet

Til grunn for debatten lå ministerrådets rapport "Vestnorden i det nordiske samarbeidet", og den islandske samarbeidsministeren Siv Friðleifsdóttir sa innledningsvis at tiden er kommet for å vende inter-

essen mot kystområder vest og sør for Norden. Hun påpekte likeledes at utviklingen i hele det nordatlantiske området angår Norden som region.

Den norske samarbeidsminister Svein Ludvigsen uttalte at man lenge har hatt et sterkt fokus på Baltikum og Nordvest-Russland, samtidig som man har kunnet konstatere at både politikerne og innbyggerne i Vest-Norden har uttrykt en viss bekymring for at deres interesser ikke i tilstrekkelig grad alltid føles å være nok fokusert på i den nordiske familien. Ministerrådets rapport og denne debatten på sesjonen er imidlertid med på å gi en sterk bekreftelse på at Vest-Norden så avgjort har vår oppmerksomhet i hele Norden.

Asmund Kristoffersen talte på vegne av den sosialdemokratiske gruppen og minnet om at det vestnordiske området har særlige behov som krever stor og vedvarende oppmerksomhet. Landene i Vest-Norden utgjør et enormt stort geografisk område, og befolkningen er liten. Ingen region i våre nærområder er mer avhengig av naturressursene i havet enn våre venner i de vestnordiske områdene. Derfor er fiske og fangst kjernen i befolkningens livsgrunnlag. Dette stiller store krav til hvordan naturressursene forvaltes og utnyttes i de nordatlantiske områdene. Kristoffersen kom også inn på det viktige arbeidet med å bekjempe miljøkriminalitet, spesielt utslipp og opprydding av atomavfall. Han understreket videre at global oppvarming fører til klimaendringer som blir først merkbare i arktiske strøk og områder med arktisk klima. Det er allerede registrert en betydelig reduksjon i tykkelsen på havisen i Arktis og reduksjon i områder med tundra; begge forhold med betydelige konsekvenser for miljø og mennesker. Dette er eksempler som illustrerer behovet for et stort nordisk engasjement i vestnordiske forhold.

Jan Sahl uttalte at for Kyst-Norge er fellesskapet med de vestnordiske områder på mange måter et skjebnefellesskap. Havet og havets ressurser binder områdene sammen, og man er helt avhengig av å kunne enes om en bærekraftig høsting av havets ressurser. Det kan ikke være slik at en bærekraftig hvalfangst skal motarbeides av nordiske venner. Han håpet det islandske formannskapet også vil reise denne viktige saken i formannsåret. Han minnet om at det på Svalbard drives en spennende klimaforskning i felles nordisk regi, og ba om at man i nordisk sammenheng fortsatt støtter dette forskningsarbeidet økonomisk.

Inge Ryan uttalte at samarbeid med land som Canada og Skottland er naturlig for de vestnordiske landene når man ser på kartet. Ressursene i Nord-Atlanteren er en fellesnevner for alle landene i regionen. Han minnet om at disse ressursene også er viktige for Norge, og spesielt for befolkningen langs kysten.

4.3 Grensehindringer og hverdagsintegrasjon

Debatten vedrørende arbeidet med å fjerne grensehindringer mellom de nordiske landene ble innledet av den svenske samarbeidsministeren Berit Andnor, som ministerrådets talskvinne for rek. 3/2002 om "Nordboernes rettigheter". Videre introduserte hun fhv. dansk statsminister Poul Schlüter som er ansatt av Nordisk Ministerråd som spyspiss og døråpner i arbeidet med å fjerne eksisterende grensehindringer mellom de nordiske landene.

I sin redegjørelse nevnte Schlüter fremgang som har vært gjort blant annet innenfor områdene utdanningssamarbeid, skattelovgivning, felles arbeidsmarked, sosiale stønader, næringslivssamarbeid og samarbeid.

Den norske sosialminister Ingjerd Schou redegjorde for arbeidet med å fjerne grensehindringer for funksjonshemmede i Norden, og arbeidet med å gjennomgå den nordiske trygdekonvensjonen.

Medborger- og forbrukerutvalgets talsmann, Arne Lyngstad, understreket viktigheten av å koordinere og samkjøre ny lovgivning i de nordiske landene slik at man ikke skaper nye grensehindringer, (se rek. 17/2002 og rek. 18/2002). Lyngstad kom også inn på viktigheten av arbeidet med å inkludere tredjelandsborgere i Norden i det felles nordiske arbeidsmarkedet, (se rek. 3/2002).

Kultur- og utdanningsutvalgets talskvinne, Lena Jensen, vedrørende forslag A 1325/kultur (se rek. 3/2002) om felles nordiske rabattordninger for studenter ved bruk av kollektivtransport, uttrykte håp om at forholdet ville finne en løsning i løpet av år 2004.

Britt Hildeng understreket viktigheten av å innarbeide tegnspråk i den nordiske språkkonvensjonen, jf. medlemsforslag A 1312/velferd. Hun sa seg fornøyd med arbeidet så langt, og avventer den endelige rapporten på temaet fra ministerrådet i 2004.

4.4 Arbeidsmarked - Innovasjon i den nordlige region

Til grunn for debatten lå et medlemsforslag om å opprette et nordisk samarbeidsorgan for møbelindustrien og to utvalgsforslag; ett om oppfølging av et Nordisk Charter for små innovative virksomheter og ett om nordisk-baltisk arbeidsmarkedssamarbeid.

Den svenske arbeidslivsministeren Hans Karlsson informerte fra det seneste møtet mellom de nordiske arbeidsmarkedsministrene, og fortalte at på møtet deltok også de baltiske landene og Polen. Spørsmålet om den frie rørligheten for arbeidskraft var et viktig punkt på møtet, og diskusjonen viste at alle land har en positiv holdning til dette spørsmålet. Ministrene var blitt enige om et nærmere og mer utviklet samarbeid mellom Norden og de baltiske land og Polen, bl.a. hvordan man skal takle spørsmålet om svart arbeidskraft.

Raymond Robertsen uttalte i debatten at man i den konservative gruppen hadde reagert med undring da medlemsforslaget om nordisk møbelindustri ble fremlagt fra den sosialdemokratiske gruppen. Ikke fordi møbelindustrien er uviktig, men over engasjementet rundt bare en bestemt bransje. Møbelindustrien er et godt eksempel på at mye av produksjonen er flagget ut. Høye kostnader i Norden er en av hovedårsakene til at enkeltproduksjoner er flyttet til lavkostland. Dersom politikere i Norden ikke bedrer vilkårene for egen industri, vil mer industri måtte flytte til lavkostland. Dette er kjernen i problemet, men veldig få snakker om det, uttalte Robertsen. Han viste til at skattepolitikk er et nasjonalt anliggende, men trodde det var viktig i denne saken også å peke på de virkelige problemene industrien står overfor.

4.5 Menneskehandel

Den svenske justisminister Thomas Bodström understreket det felles nordiske ansvaret for å bekjempe denne virksomheten, og at de hadde fått et godt verktøy gjennom FNs konvensjon mot menneskehandel. Han pekte også på de forskjeller som finnes i de nordiske landene når det gjelder lovgivningen omkring kjøp av seksuelle tjenester.

Rune Skjælaen pekte på at dette er et problem som må bekjempes på flere måter, som for eksempel politisamarbeid og forebyggende tiltak som arbeid og utdanning. Han rettet også fokus på viktigheten av internasjonalt samarbeid omkring dette og det enorme omfanget menneskehandel har.

Den norske justisminister Odd Einar Dørum presenterte hovedtrekkene i den norske handlingsplanen mot menneskehandel.

Arne Lyngstad etterlyste flere forebyggende tiltak i de landene hvor kvinnene bor, slik at de kan komme seg ut av fattigdommen, som for eksempel gjennom mikrokredittordninger.

Justisminister Dørum kunne på vegne av den norske regjeringen bekrefte at de arbeidet med ulike tiltak for å bedre forholdene i landene disse kvinnene flykter fra.

4.6 Helse i den nordlige regionen

Under temaet ble det behandlet tre forslag, rekommandasjon 24/2002 om telemedisin mellom de nordiske land, A/1333/velferd, utvalgsforslag om forebyggelse av diabetes i Norden og A/1334 velferd, utvalgsforslag om innsatser mot narkotika og alkohol.

Folkhälso- og socialtjänstminister Morgan Johansson ønsket velferdsutvalgets initiativ og forslag velkommen, og viste til møtet som de narkotikaansvarlige ministrene i Norden og Baltikum hadde i Lund i september samme år, og som førte til den såkalte Lund-deklarasjonen. I deklarasjonen står de

mål og prioriteringer som skal ligge til grunn for samarbeidet på dette området mellom de nordiske og baltiske land. Johansson la til at de nordiske land må arbeide mer aktivt både i EU og i Verdens helseorganisasjon, med å forsøke å få gjennomslag for synet på at alkohol ikke er en hvilken som helst vare, men derimot representerer et folkehelseproblem. Johansson avsluttet med å si at de nordiske land vil fremme spørsmålet gjennom den nordiske representanten i WHO's styre, David Gunnarsson fra Island.

I forbindelse med utvalgsforslaget om innsatser mot alkohol og narkotika, viste May Elisabeth Hansen til EU og EØS-avtalen som en begrensende faktor for mulighetene for å føre en streng alkoholpolitikk. Hansen sa i sitt innlegg at det viktigste arbeidet i bekjempelsen av narkotikamisbruk, er et aktivt forebyggende arbeid blant barn og unge, og la til at terskelen for behandling bør være så lav som mulig.

Elisabeth Røbekk Nørve la vekt på at internasjonalt samarbeid er avgjørende dersom man skal lykkes i å redusere omfanget av og skadene av rusmisbruk. Røbekk Nørve trakk frem eksempler på hva den norske regjering har iverksatt av tiltak mot bruk av illegale narkotiske stoffer.

4.7 Forbruker- og miljøsaker, inkl. bærekraftig utvikling

Den norske samarbeidsminister Svein Ludvigsen redegjorde for den norske regjeringens initiativ til en offentlig utredning "Oppvekst med prislapp", hvor det ønskes at man får en analyse av hvordan den økende kommersialiseringen påvirker oppveksten til barn og unge.

Han kom også inn på handlingsplanen hvor man vil komme med tiltak for å dempe dette presset, da særlig i samarbeid med aktører i næringslivet og undervisningssektoren.

Samarbeidsminister Ludvigsen avsluttet med å understreke viktigheten av internasjonalt samarbeid på dette feltet.

4.8 Utenriks- og forsvarsministrenes redogjørelse og debatt, inkl. Den nordlige dimensjon og samarbeidet i nærområdene

Utenriksminister Laila Freivalds viste til at den kommende utvidelse av EU vil utgjøre en sterk drivkraft for utviklingen i Østersjøregionen. Utvidelsen åpner også for nye muligheter for nordisk-baltisk samarbeid i unionen. Hun tilla at samrådsmøtene mellom de nordiske EU-statsministre og fagministre før EU-toppmøtet, nå også vil utvides til å omfatte baltiske ministre. For øvrig skjer det en styrking av det nordisk-baltiske samarbeid. EUs utvidelse følges også av en utvidelse av EØS-avtalen.

Hun la også vekt på at det skjer et godt administrativt samarbeid på det utenrikspolitiske området

mellom de nordiske land. Etter mønster fra Berlin vurderes nye samlokaliseringer av nordiske utenriksstasjoner. Likeledes er det felles Schengenrepresentasjon på plasser der ikke alle nordiske land er representert.

Freivalds pekte på at utviklingen i Russland er av sentral betydning, ikke bare for Norden, men for hele Europa. Nordens forhold til Russland er godt med kontakter på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. De nordiske land anser det som viktig at ingen nye skillelinjer skal trekkes opp i Europa. Kaliningrads fremtid er en viktig del av samarbeidet, og kan bli en test for det generelle samarbeid mellom EU og Russland. Østersjørådet, Barentsrådet og Arktisk råd er viktige regionale instrument for integrering av Russland med sine vestlige naboer. Hun la også vekt på at flere problemer er av en grenseoverskridende natur, som radioaktivt avfall i nærområdene, og at de må finne sin løsning på en multilateral basis som f.eks. Den nordlige dimensjons miljøpartnerskap eller, hva gjelder helse og sykdommer, gjennom det kommende sosiale partnerskap innenfor Den nordlige dimensjon. Andre viktige instrumenter i forhold til Russland er EUs partnerskapsråd og Den nordlige dimensjons handlingsplan.

Freivalds viste til at det innen sivil krisehåndtering finnes en høy grad av nordisk samsyn.

Dette nordiske verdifelleskap bør også fortsette og styrkes i FN, EU, OSSE, NATO og andre internasjonale fora. EUs sivile krisehåndtering har i de senere år tatt store steg fremover. Likeledes har også den militære krisehåndtering blitt betydelig utviklet, gjennom avtale med NATO og iverksettelse av de første operasjoner i Makedonia og i Kongo.

Freivalds fremholdt at de nordiske land i stor utstrekning har samme syn på de viktigste spørsmål på den internasjonale dagsorden. Det er stor enighet når det gjelder internasjonal terrorisme og spredning av masseødeleggende våpen. Her må FN og Sikkerhetsrådet spille en ledende rolle. Hun berørte også Irans positive vilje til å samarbeide med IAEA, og viste til at de nordiske land deler den internasjonale uro over Nord-Koreas atomprogram. Hun tok også opp situasjonen i Irak og i Midtøsten.

Avslutningsvis viste Freivalds til de nordiske lands langvarige engasjement for Afrika. Dette gjør det lettere for de nordiske land når de i dag søker samarbeid med Afrika for å løse konflikter. Det nordisk-afrikanske utenriksministermøte i Mosambik i oktober viste betydningen av å opprettholde et godt nettverk med framsynte afrikanske regjeringer.

Forsvarsminister Leni Björklund betonte de gjennomgripende forandringer i Nordens sikkerhetspolitiske miljø, og som illustrasjon på disse nevnte hun EUs utvidelse, regjeringskonferansen om EUs "grunnlov", NATOs utvidelse og omstrukturering

samt forholdet mellom EU og NATO. Hun viste også til en rekke pågående konflikter som i Irak, Afghanistan, Kongo, Sudan og i vestre Balkan, og nevnte at disse blir analysert i den nordiske forsvarspolitiske kretsen gjennom året. I 2003 har Island økt sin del i det nordiske samarbeidet på det forsvarspolitiske område, og Island har tiltrådt avtalen for samarbeidet i Nordcaps (Nordic Coordinated Arrangements for Military Peace Support). En nordisk krisehåndteringsstyrke på en brigades størrelse er operativ fra sommeren 2003, og er tilgjengelig for operasjoner som ledes av FN, NATO, OSSE eller EU. Dette, sammen med forsvarsmateriellsamarbeid, er eksempler på effektiv ressursutnyttelse gjennom nordisk samarbeid.

Våren 2003 ble det holdt et nordisk-russisk forsvarsministermøte. I og med at de baltiske stater blir medlemmer av EU og NATO, er det innledet en diskusjon om et endret og fordypet nordisk-baltisk samarbeid. Et nordisk-baltisk forsvarsministermøte skal holdes i Stockholm i november 2003.

De nordiske land vurderer de nye former for sikkerhetstrusler. På embetsmannsnivå er det forberedt et forslag om hvorledes nordisk samarbeid om beskyttelse mot masseødeleggende våpen kan utformes. Forsvarsministrene skal ta stilling til dette i november 2003.

Nordisk Råds president Inge Lønning pekte på at det internasjonale perspektiv er en integrert del av praktisk talt all den virksomhet som skjer i Nordisk Råd. Det internasjonale parlamentariske samarbeid har som sitt ytterste mål å fremme kontakter og forståelsen mellom landene, å verne om frihet og sikkerhet for borgerne, og befordre en videreutvikling av det parlamentariske demokratiske systems instrumenter og institusjoner, og å fremme sosial velferd og økonomisk utvikling. Eksempler på slikt samarbeid er de tette kontakter mellom Nordisk Råds komiteer og tilsvarende komiteer i Baltisk parlamentariske forsamling. Likeledes er det en gryende kontakt mellom Nordisk Råd og Britisk-irsk interparlamentarisk organ. I det parlamentariske østersjøsamarbeid er Nordisk Råd den drivende kraft. I sluttokumentet fra den siste konferansen oppfordret alle deltakere - også de russiske - sine regjeringer til å arbeide for at Østersjøen blir utpekt som et særlig følsomt havområde.

Lønning viste til at samarbeidet med Russlands parlament går fremover. EUs utvidelsesprosess og fremtidskonvent ble drøftet med europaparlamentarikere og med nordiske konventsmedlemmer i Brussel våren 2003. Disse kontakter er vesentlige element i å gjennomføre EUs nordlige dimensjon. Presidiet skal i november 2003, i samarbeid med det polske parlament, gjennomføre en parlamentarisk workshop om Den nordlige dimensjon.

I den etterfølgende debatt deltok fra norsk side utenriksminister Jan Petersen.

Under dagsordenspunktet "Den nordlige dimensjon" viste den finske samarbeidsminister Jan-Erik Enestam (ministerrådets talsmann) at Norden hadde vært en initiativtaker i Den nordlige dimensjon. Norden har bidratt til å bygge opp politikkområder og partnerskap, bl.a. det nyeste partnerskap for helse og sosial velferd. I og med at de baltiske land blir medlemmer av EU, overflyttes til stor del fokus for Den nordlige dimensjon til Russland.

Etter invitasjon fra EU-kommisjonen leverte Nordisk Ministerråd forslag til innhold i den nye handlingsplanen for Den nordlige dimensjon for perioden 2004-2006. Norden har muligheter til å satse på flere områder, som gjennom Nordisk investeringsbank, Nordisk miljøfinansieringsorgan eller på energispørsmål.

Jens Christian Larsen (presidiets rapportør) pekte på at det i Nordisk Råds arbeid og i samarbeidet med parlamentariske søsterorganisasjoner, strebes etter å utvikle den merverdi som det parlamentariske arbeid kan bidra med for å fremme den praktiske gjennomføring av Den nordlige dimensjon. Larsen tok opp tre aspekt ved Den nordlige dimensjon. Den nordlige dimensjon er et politisk begrep. Dernest er Den nordlige dimensjon en slags administrativ struktur for å fremme og forenkle samhandelen mellom ulike aktører. For det tredje er det mange aktører som er engasjert i Den nordlige dimensjon. Det kreves en sterk felles vilje til å samordne synspunkter, arbeidsdeling og koordinering mellom de ulike aktører innenfor Den nordlige dimensjon. Samordning er avgjørende.

Arne Lyngstad fremholdt at i det videre samarbeid i Nord-Europa er det viktig å forebygge og bekjempe organisert kriminalitet. Innenfor arbeidet med Den nordlige dimensjon, oppfordret han Nordisk Ministerråd til å inkludere Samisk parlamentarisk råd i utformingen og dialogen omkring en egen urfolksdimensjon i handlingsplanen for Den nordlige dimensjon. Nordområdene trenger en synlig urfolksdimensjon.

Under dagsordenpunkt "Nærområdet - samarbeid i Østersjøregionen" viste den finske samarbeidsminister Jan-Erik Enestam (Ministerrådets talsmann) til Ministerrådets rapport "Det nordiske samarbeid i EU 2003" og nevnte at det nordiske nærområdesamarbeidet som startet i begynnelsen av 1990-tallet med de tre baltiske land, og som senere ble komplettert med samarbeid med områdene i Nordvestre Russland, nå holder på å bli erstattet av nye former av samarbeid i hele den nordeuropeiske regionen. I rapporten beskrives de tiltak ministerrådet har gjort for å styrke kontaktene og samvirket mellom Østersjølandenes råd (CBSS), Barentsrådet (BEAC) og Arktisk råd. Bakgrunnen for disse tiltak

er at de nordiske regjeringers målsetting - den nordiske nytte - skal kunne kanaliseres og iverksettes på mest mulig effektiv måte. Enestam fremholdt også betydningen av at etter 1. mai 2004 vil åtte av landene rundt Østersjøen være medlemmer av EU.

På grunnlag av et forslag fra Midtengruppen, fremla Velferdsutvalget, Medborger- og forbrukerutvalget og Miljø- og naturressursutvalget et utvalgsforslag rettet til Nordisk Ministerråd om en spesiell handlingsplan for samarbeid med Nordvest-Russland ved siden av eksisterende planer i de ulike sektorer. Forslagets talsmann, Arne Lyngstad, fremholdt at de tre utvalgene ønsker en fortsatt markant og synlig innsats i nærområdet, og at samarbeidet med Nordvest-Russland bør ytterligere forsterkes i fremtiden i overensstemmelse med en planlagt strategi hvor hensyn tas til både de lokale behov og innsats av nordiske og andre internasjonale samarbeidspartnere i området. Veksten i samarbeidet med Nordvest-Russland må tilpasses slik at utfasingen i de baltiske land skjer på en rimelig måte i takt med at normale nabolandsforhold med de nye EU-landene bygges opp.

På forslag fra Medborger- og forbrukerutvalget ble det vedtatt en rekommandasjon til Nordisk Ministerråd om å opprette en støtteordning for samarbeid mellom politisk aktive nordiske og russiske unge innen den eksisterende utvekslingsordning.

4.9 Kunnskapsutvikling og forskning

Under temaet kunnskapsutvikling og innovasjon ble forslaget Dokument 10 om NORIA - Nordisk forskning og innovasjon - behandlet, rekommandasjon 39/2002 hvitbok om utbygging av Norden til en internasjonal ledende region for forskning og innovasjon, samt utvalgsforslag om nordisk-baltisk utdannings- og forskningsområde (A 1322/kultur).

Utdanningsminister Thomas Östros redegjorde for ministerrådets behandling av Nordisk Råds rekommandasjon 39/2003, om å lage en hvitbok om utbygging av Norden til en internasjonal ledende region for forskning og utdanning, og for innholdet i hvitboken. Östros viste til at hvitboken skulle presenteres for ministerrådet samme dag, men tok i sitt innlegg for seg en del problemstillinger og ambisjoner knyttet til denne.

Britt Hildeng viste til de store prinsipielle endringene som foreslås i hvitboken, og understreket at Kultur- og utdanningsutvalget ønsker å bli gjort kjent med ministerrådets vurderinger før beslutningene om endringene tas. Hildeng mente at ved frigjøring av økonomiske midler fra nordiske forskningsinstitutter må Nordisk Samisk Institutt holdes utenfor, da instituttet må forbli et felles nordisk ansvar. Trond Helleland og Lena Jensen var i sine innlegg av samme oppfatning som Britt Hildeng, og viste til Kultur- og ut-

danningsutvalgets enstemmige vedtak om dette i sakens anledning.

4.10 Kulturell samhörighet i den nordlige region

Under temaet kulturell samhörighet i den nordlige region ble medlemsforslag A 1276/kultur om å innføre en nordisk filmpris behandlet, likeledes medlemsforslag A 1315/kultur om idretten som en integrerende kraft i Norden, medlemsforslag A 1321/kultur om domænetap, medlemsforslag A 1324 om reisehåndbøker for Nordens nærområder og Vestnorden, samt utvalgsforslag A 1326/ kultur om en nordisk opplesningskonkurranse - arbeid med nordiske klassikere i grunnskolen.

Kulturminister Marita Ulvskog redegjorde for de kultursatsningene som ministerrådet hadde foretatt under Sveriges formannskap. Det overgripende tema hadde vært integrasjon, hvor demokratiaspektene hadde vært det viktigste.

Ulvskog viste til møtet mellom kulturministrene samme dag, hvor det hadde vært enighet om å opprette en nordisk filmpris.

Ester Larsen var Kultur- og utdanningsutvalgets talskvinne for forslagene A/1321 og A/1326. Larsen uttrykte bekymring over resultatene fra undersøkelsen som Nordisk Ministerråds språkreferansegruppe iverksatte i 2001, og som viser at de nordiske språk taper domene etter hvert som bruken av engelsk blir større på stadig flere funksjonsområder. Larsen etterlyste språkpolitiske tiltak fra ministerrådet. Om medlemsforslag A/1326 viste Larsen til at litteraturen er med på å åpne øynene for de store spørsmål i tilværelsen, og mente at ministerrådet bør bidra til at nordiske elever får kjennskapet til de felles nordiske litterære klassikere gjennom en opplesningskonkurranse som skissert i forslaget.

Som utvalgets talsmann på rekommandasjon 29/2002 om ministerrådets strategi på frivillighetssektoren, viste Trond Helleland til at utvalget ønsket ny meddelelse av rekommandasjonen mht. forslaget om et forskningsprogram som fokuserer spesifikt på den frivillige sektoren i Norden.

4.11 Budsjett og planer for det nordiske samarbeidet

Berit Brørby (leder av Presidiets budsjettgruppe) uttalte innledningsvis at det hadde vært en god dialog med ministerrådet om budsjettet, og takket for det. Hun påpekte videre at det nordiske budsjettet ikke er særlig stort - vel 800 mill. danske kroner - men det inneholder veldig mye godt nordisk samarbeid. Budsjettet finansierer om lag 40 nordiske institusjoner, som - etter det den parlamentariske siden mener - lever et veldig selvstendig liv, hvor parlamentarikerne har forholdsvis liten innflytelse. Budsjettet finansier-

er vel 1 700 ulike prosjekter, små og store riktignok, og drift av administrasjonen i København.

Brørby mente at erfaringen med budsjettarbeidet er at om den parlamentariske innflytelsen på retningen i budsjettet skal økes, så må man enda tidligere inn i prosessen enn man har vært til nå. Men det vil også kreve en mye større tydelighet og prioritering av partigruppene. Fra den parlamentariske siden er man klar til å drøfte både de mer langsiktige prioriteringene og omprioriteringene så tidlig som mulig.

Inge Ryan sa at Den venstresosialistiske grønne gruppen står bak budsjettbetenkningen, men ikke uten kritikk. Fra gruppens side har man pekt på nordiske oppgaver som trenger opprioritering, og har også pekt på hvor man skal spare inn penger. Men samarbeidsministrene har kun akseptert endringer på mellom 1,5 og 2,8 promille, avhengig av hvordan man regner. Dette er en parodi og mangel på respekt for de folkevalgte, mente Ryan. Han var imidlertid positiv til at det er enighet mellom de nordiske politikere i Nordisk Råds budsjettgruppe og Nordisk Ministerråd om at det nå skal være en dialog om de langsiktige prioriteringer i det nordiske samarbeidet. Det er også ideen i gruppens medlemsforslag om realistiske økonomiske rammer i det nordiske samarbeidet, uttalte han.

Under dette punkt ble det også behandlet en rapport fra Kontrollkomiteen om omorganiseringen av Nordisk Råd: "Overgangen fra trepilarprofilering til utvalgsbasert hverdagsarbeid". Raymond Robertsen mente at mye av det som rapporten avdekker, advarte faktisk den konservative gruppen om da man gjorde omorganiseringen, bl.a. foreslo gruppen et eget utvalg som skulle arbeide med utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål. Debatten under sesjonen viser at det er et meget viktig område for de nordiske landene, og at det kanskje bør få et sterkere fokus. Det andre aspektet ved rapporten som er interessant, og som Presidiet skal behandle, er at rekommandasjonene må bli klarere og færre, samarbeidet med de sentrale frivillige organisasjonene må styrkes, informasjonen må bedres, og ikke minst et nordisk EU-samarbeid, uttalte Robertsen.

4.12 Spørretime med samarbeidsministrene

Under sesjonen svarte samarbeidsministrene på direkte spørsmål fra parlamentarikerne.

Det ble i alt stilt 27 spørsmål.

Inge Ryan spurte den norske samarbeidsminister Svein Ludvigsen om Regjeringen hadde hatt kontakt med Sveriges regjering om den differensierte arbeidsgiveravgiften og pålegg fra EU.

Runar Patriksson fra Sverige rettet spørsmål til Svein Ludvigsen om å løse svenske arbeideres problem ved arbeid i Norge når det inntreffer ulykker og sykdom.

Berit Brørby spurte Svein Ludvigsen om hvorledes arbeidet går med å tilpasse lovverket på nordisk nivå for å gjøre det mulig å sende pasientopplysninger over grensene, og etterlyste nordiske penger for å granske dette hinderet for å bruke telemedisin.

Arne Lyngstad stilte spørsmål til Sveriges samarbeidsminister Berit Andnor om forbrukerbeskyttelse ved markedsføring.

Asmund Kristoffersen spurte den danske samarbeidsminister Flemming Hansen om sikring av finansiering av opprydding av høyradioaktivt avfall fra båten "Lepse" i Murmansk med midler fra Nefco (Nordisk miljøfinansieringsselskap).

Raymond Robertsen spurte den danske samarbeidsminister Flemming Hansen om studierabatt på kollektivtrafikk i Danmark.

Lena Jensen stilte spørsmål til den svenske samarbeidsminister Berit Andnor om dubbing av svenske TV-produksjoner som Pippi og Emil til norsk.

Ole Stavad fra Danmark rettet spørsmål til Svein Ludvigsen om taxfree-salg i Norge.

Vice lantrådet Olof Erland fra Åland kommenterte også spørsmålet.

4.13 Nordisk Råds priser

Nordisk Råds musikkpris ble første gang utdelt i 1965, og deretter annethvert år. I 1990 ble det besluttet at den skulle deles ut hvert år, hvert annet år for det skapende musikkområdet, til et verk eller en komponist, og annethvert år til en utøver på musikkområdet. I 2004 går prisen til den islandske komponisten Haukur Tómasson for operaen " Gudruns 4. sang". Norske medlemmer i bedømmelseskomiteen er professor Bjørn Kruse, og varamedlem fløyttist Gro Sandvik.

Nordisk Råds litteraturpris ble opprettet i 1961, men først utdelt i 1962. I år gikk prisen til den finske forfatteren Kari Hotakainen, for romanen Juoksuhaudantie (Löpgravsvägen). Norske medlemmer i bedømmelseskomiteen er professor Hans H. Skei og forfatter Oskar Stein Bjørlykke. Varamedlem er bibliotekar Aud Nordgarden Grimstad.

Nordisk Råds natur- og miljøpris ble opprettet i 1994. I år skal Natur- og miljøprisen tildeles "en nordisk erhvervsvirksomhet, organisation, medium eller person, som på forbilledlig vis har formået at integrere hensynet til natur og miljø i sin virksomhet eller i sit virke eller på anden måde har udøvet en ekstraordinær indsats for natur og miljø." Hvem som får prisen offentliggjøres den 17. september 2004. Norske medlemmer i bedømmelseskomiteen er generalsekretær i Naturvernforbundet Tore Killingland, stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl, varamedlemmer er direktør Eli Arnstad og tidligere stortingsrepresentant Johan J. Jakobsen (Europaprogrammet).

Prisene deles ut i Stockholm under Nordisk Råds 56. sesjon den 2. november 2004.

5. NORDISK RÅDS VIRKSOMHET 2. HALVÅR 2003 - 1. HALVÅR 2004

5.1 Presidiet

Presidiet består av 13 medlemmer fordelt mellom de fire nordiske partigrupper i Nordisk Råd, samtidig som at alle land er representert. Norge har i denne perioden vært representert i presidiet ved Berit Brørby, Inge Lønning og Jan Sahl. President for 2003 var Inge Lønning.

Ved Nordisk Råds sesjon i oktober 2003 i Oslo ble Gabriel Romanus (Midtengruppen), Sverige, valgt som president for 2004.

I andre halvår 2003 har presidiet holdt fem møter. I tilknytning til sesjonen i Oslo i oktober hadde presidiet et møte med de nordiske statsministere. Hovedsakene ved møtet var Norden og det nordiske samarbeidets rolle i Europa samt de baltiske lands medlemskap i Nordisk investeringsbank. Presidiet hadde også et møte med utenriksministrene hvor temaene var samarbeid i Østersjøområdet, samarbeid i EU, samarbeid i Vestnorden, Arktis og Barentsregionen samt konfliktforebyggende og sivil krisehåndtering. I forbindelse med sesjonen hadde presidiet møte med Vestnordisk Råds presidium. På presidiets møte i forkant av sesjonen tok presidiet til orientering at Færøyene har søkt om fullverdig medlemskap i Nordisk Ministerråd og i Nordisk Råd. Presidiet besluttet å foreslå at det som en forsøksordning velges en visepresident i Nordisk Råd.

I møtet 14. august på Svalbard drøftet presidiet bl.a. nordisk samarbeid i et nytt Europa samt arbeidsformer i Nordisk Råd, som kan gi økt konsentrasjon og bedre prioriteringer. I forbindelse med rådets møter i Frederikshavn 22.-23. september, ble det arrangert et seminar om det grenseregionale samarbeid i Det skandinaviske triangel, dvs. samarbeidet mellom Nord-Jylland, Syd-Norge og Vest-Sverige. Presidiet hadde møte med rådsmedlemmer fra Vestnorden for å drøfte Vestnorden i det nordiske samarbeid.

Ved møtet i København 8. oktober drøftet presidiet ministerrådets budsjettforslag for 2004, samt rådets egne planer for 2004. På presidiets møte 9. desember i Tavastehus ble det konstatert at Ungdommens Nordiske Råds (UNR) nye arbeidsstruktur hadde begynt å fungere. UNRs president, Magnus Öster, opplyste at UNR vil holde tett kontakt med de nordiske partigrupper, og er beredt til å stille opp i presidie- og utvalgsmøter der det er naturlig. Direktør Jøn Sigurdsson orienterte presidiet om status i forbindelse med forhandlingene om baltisk medlemskap i Nordisk Investeringsbank.

I første halvår 2004 har presidiet holdt fire møter. I forbindelse med rådets møter i Reykjavik 1.-2. februar ble det holdt et fellesmøte for alle rådsmedlemmer om det islandske formannskap i Nordisk Ministerråd i 2004. Samarbeidsminister Siv Friðleifsdóttir introduserte temaene demokrati, Vest-Norden i det nordiske samarbeidet samt arbeidet med å fjerne grensehindrenger. Kultur-, utdannings- og forskningsminister Torgerdur K. Gunnarsdóttir orienterte om arbeidet med kultur-, utdannings- og forskningsspørsmål. Sosialminister Árni Magnússon tok for seg temaet de menneskelige ressurser. På møtet i presidiet orienterte Gunnar Pálsson, leder for embetsmannsgruppen i Arktisk Råd, om virksomheten i Arktisk Råd under det islandske formannskap.

Presidiet hadde møte 4. mars i Stockholm. I tilknytning til møtet ble det holdt et internt seminar ved Nordregio om regional utvikling i et utvidet Europa hvor bl.a. "wider Europe" og EUs nye naboskaps politikk ble berørt.

Ved Nordisk Råds temamøte i Helsingfors 14.-15. april hadde presidiet et møte hvor generalsekretær i Nordisk Ministerråd, Per Unckel, redegjorde for arbeidet i ministerrådet med å fjerne grensehindrenger mellom de nordiske land og for arbeidet med ministerrådets nye nærområdestrategi.

I forbindelse med rådets møter i Kristiansand 29.-30. juni hadde presidiet møte med president i Norges Røde Kors, tidligere utenriksminister Thorvald Stoltenberg, om europeisk sikkerhet, spesielt sivil krisehåndtering og konfliktløsning. Sammen med Medborger- og forbrukerutvalget hadde presidiet møte med barne- og familieminister Laila Dåvøy om "mainstreaming" av likestillingsprinsipper i nordisk samarbeid. Generalsekretær Per Unckel orienterte presidiet om Nordisk Ministerråds planer og budsjett for 2005 samt om status vedrørende ministerrådets nye nærområdestrategi. Det ble også holdt et fellesmøte for rådsmedlemmene, hvor tidligere statsminister Poul Schlüter redegjorde for arbeidet med å fjerne grensehindrenger mellom de nordiske land.

Presidiet hadde møte med de nordiske parlamentspresidenter 24. mai i Oslo. Temaet for møtet var effektivisering av det nordiske samarbeidet etter at EU nå består av 25 medlemsland, og en bedre forankring av det nordiske samarbeidet i de nasjonale parlament. Dette møtet ble fulgt av et møte 21. juni i Oslo mellom Nordisk Råds president Gabriel Romanus og Stortingets president Jørgen Kosmo, som representerer de nordiske parlamentspresidenter. Neste møte mellom disse to vil finne sted 30. august i Bergen.

Nordisk Råds fellesbudsjett i 2004 er på 30,66 mill. DKK. Landenes betalingsandel bestemmes etter en særskilt fordelingsnøkkel som baserer seg på landenes andel av den samlede nordiske bruttonasjonal-

inntekt. Norges andel i 2004 er på 25,2 pst. (23,5 pst. i 2003). Rådets felles sekretariat er i København, og har for tiden om lag 20 ansatte. Direktør for sekretariatet er Frida Nokken.

Presidiets arbeidsgrupper

Presidiet har ansvaret for samordningen av rådets behandling av Nordisk Ministerråds budsjett og planer for det nordiske samarbeidet. Presidiet nedsatte en arbeidsgruppe med ett medlem fra hver av rådets fire nordiske partigrupper. Leder er Berit Brørby, Den sosialdemokratiske gruppen, med Inge Ryan som representant for Den venstresosialistisk-grønne gruppe.

Presidiet har nedsatt en informasjonsgruppe på fem medlemmer slik at alle land og partigrupper er representert. Gruppen skal gi presidiet råd i informasjonsspørsmål. Fra norsk side deltar Lena Jensen, fra Den venstresosialistiske-grønne gruppe.

Presidiet har utpekt en referansegruppe om Nordisk Råds Natur- og miljøpris som skal evaluere miljøprisen. Gruppen har fire medlemmer, en fra hver partigruppe. Leder er Inge Lønning. Gruppen deltok på miljøministrenes seminar den 25. mars, som handlet om Natur- og miljøprisens betydning for prismottakerne.

Presidiet har sammen med Baltisk Forsamling nedsatt en analysegruppe for å konkretisere samarbeidet mellom de to organisasjoner. Fra presidiets side inngår fem medlemmer slik at alle land og partigrupper er representert. Inge Lønning inngår i gruppen.

Presidiet har utpekt Jens Christian Larsen som rapportør til å følge arbeidet med Den nordlige dimensjon.

Presidiet har utpekt Ole Stavad som rapportør vedrørende Nordisk Ministerråds arbeid med å fjerne grensehindrenger mellom de nordiske land.

Presidiets internasjonale kontakter

Nordisk Råd er representert i Den faste parlamentariskerkomiteé for det arktiske samarbeid som observatør ved Rannveig Guðmundsdóttir. Komiteen har siden august 2003 hatt møter i Reykjavik, Oslo og Helsingfors.

Rådet var representert på 12. parlamentariske Østersjøkonferanse, 8.-9. september i Oulo. Rådets president Inge Lønning var en av talerne ved konferansen. I den faste parlamentariskerkomiteé er rådet representert ved Kent Olsson (leder) og Arja Alho.

Rådet var representert ved IPU's konferanse i Genève i oktober 2003 ved stortingsrepresentant Thore A. Nistad. Han representerte også rådet på IPU's konferanse i Mexico i april 2004.

Rådet var representert på OECDs parlamentariske seminar om politisk sammenheng for utvikling, Paris 2. oktober.

I forbindelse med rådets sesjon i Oslo i oktober 2003 hadde presidiet separate møter med representanter for henholdsvis det russiske parlament, representanter for Baltisk Forsamling og med representanter for det Britisk-irske interparlamentariske organ.

Presidiet arrangerte i samarbeid med det polske parlament den 18. november i Warszawa en workshop om den nordlige dimensjon. Fra rådets side deltok bl.a. Inge Lønning og Berit Brørby.

Rådets president Inge Lønning deltok 19. november i Gdansk i et informasjonsseminar arrangert av Nordisk Ministerråd om nordisk samarbeid i et utvidet Europa.

Rådet var representert ved en delegasjon under ledelse av rådspresident Inge Lønning ved Baltisk Forsamlings møte 27.-29. november i Vilnius. Delegasjonen hadde møte med presidiet i Baltisk Forsamling. Fra norsk side deltok også utvalgsleder Asmund Kristoffersen.

Rådet var representert ved Statsdumavalget i Russland 7. desember. Fra norsk side deltok Raymond Robertsen.

Rådet var representert ved bl.a. rådspresidenten på en rundebordskonferanse arrangert av Baltisk Forsamling i Riga 22.-23. januar om samarbeid mellom de baltiske stater i EU. Fra norsk side deltok Inge Lønning.

Rådet var representert ved bl.a. rådspresidenten ved en konferanse arrangert av Føderasjonsrådet i Moskva 19. februar. Temaet for konferansen var "Erfaringsene av et decennium, resultat og fremtidige muligheter". Det ble holdt et møte med Føderasjonsrådets president Sergei Mironov.

I forbindelse med Rådets temamøte i Helsingfors 14.-15. april hadde presidiet møte med representanter for Baltisk Forsamlings presidium.

Rådet var representert ved den andre St. Petersburgs internasjonale konferanse om paneuropeisk samarbeid, samt på den tjuetredje sesjon i parlamentarikerforsamlingen til Samveldet av uavhengige stater, St. Petersburg 16.-17. april.

Rådet var representert ved rådspresident Gabriel Romanus og leder for rådets Miljø- og ressursutvalg Asmund Kristoffersen på møtet i Britisk-irsk interparlamentariske organ 18.-20. april i Cork.

Rådet var representert ved rådspresidenten på Europarådets møte for presidenter i Europas parlament og parlamentarikerforsamlinger i Strasbourg 18.-19. mai.

Rådets president hadde møte 25. mai i Stockholm med Baltisk Forsamlings president Janis Reirs.

Rådet var representert ved rådets visepresident Anita Johansson ved møter i Sydslesvigs Danske Forening, Flensburg 11.-13. juni.

Rådet var representert ved rådspresident Gabriel Romanus på OSCE-PAs konferanse i Edinburgh 5.-9. juli 2004.

5.2 Næringsutvalget

Næringsutvalget har hatt 5 møter i perioden. På møtet i september 2003 hadde utvalget møte med representanter fra Microsoft, der temaet var åpne/lukkede standarder innen programvare. Utvalgets engasjement innen "Open Source Software" har blitt lagt merke til innen IT-bransjen, og utvalgets medlem Raymond Robertsen har blitt invitert til å delta i konferanser som EU-organer og bransjen selv har arrangert. Under sesjonen møtte utvalget formannen for de nordiske næringsministrene, den islandske industri- og handelsminister Valgerður Sverrisdóttir, og fikk en orientering om sammenslåingen av Nordisk Industrifond og Nordtest. Nordisk Business Angels Nettverk, ministerrådets rapport om nordisk bredbåndspolitik og konkurranse på boligsektoren var også temaer som ble diskutert på dette møtet. På møtet på Island i februar 2004 fikk utvalget en orientering fra den Islandske Centralbank om Islands seneste økonomiske utvikling, og en redegjørelse om det islandske formannskapsprogrammet som er relevant for Næringsutvalget. Dessuten orienterte Kjetil Storvik fra Nordisk Innovasjonssenter om den forestående rapport om næringspolitiske grensehindre. På møtet i juni 2004 i Kristiansand ble det holdt et fellesseminar med Nordisk Råds Velferdsutvalg om sykefravær i Norden, og utvalget fikk en orientering om ministerrådets handlingsprogram for Transport 2004-2008 og den Vestnordiske Trafikkanalyse. Norske medlemmer av Næringsutvalget har fra 1. januar 2004 vært Raymond Robertsen og Thore A. Nistad.

5.3 Miljø- og naturressursutvalget

Utvalget har hatt 5 møter i perioden. På møtet i september 2003 redegjorde Asmund Kristoffersen (utvalgets leder) for et møte han hadde hatt med irske parlamentarikere om utviklingen vedrørende utslippene fra Sellafield. Ellers fikk utvalget en presentasjon av det EU-støttede prosjektet "Save the North Sea". Under sesjonen i oktober møtte utvalget miljøministrene for fortsatt dialog om viktige miljøspørsmål, spesielt ble tiltak for økt kjernesikkerhet og begrensning av utslipp til luft og vann fra fartøy i Østersjøen som et særlig følsomt område, tatt opp med ministrene.

Sammen med Medborgerutvalget og Velferdsutvalget hadde utvalget møte med Pavel Sazhinov, som er president i den regionale Dumaen i Murmansk. På

møtet på Island i februar 2004 fikk utvalget en orientering fra dosent Jonas Ebbesson om den nordiske miljøbeskyttelseskonvensjonens relevans og framtid, og en redegjørelse av formannen for miljøministrene, Siv Friðleifsdóttir om det islandske formannskapsprogrammet på miljøområdet. På møtet i april 2004 rapporterte utvalgets leder fra en parlamentarisk konferanse om EUs energipolitikk i det nye Europa, og meddelte at han ville delta som gjest på British-Irish Interparliamentary Body's vårmøte. Det var forventet at Sellafieldspørsmålet ville stå på dagsordenen. På møtet i Kristiansand i juni arrangerte utvalget et nytt dialogmøte om rovdyrpolitikk i Norden. På bakgrunn av en henvendelse fra presidiets referansegruppe vedrørende Natur- og miljøprisen, stod denne sak på dagsordenen, og utvalget gikk sterkt inn for å fastholde prisen, synliggjøre prisen og gjøre den mer politisk relevant. Utvalgets formann rapporterte dessuten om utviklingen vedrørende Sellafield (stopp av utslipp av Technetium), og fra deltakelsen i Vestnordisk Råds temamøte om energi. Norske medlemmer av Miljø- og naturressursutvalget har vært Asmund Kristoffersen, Inge Ryan og Øyvind Korsberg.

5.4 Kultur- og utdanningsutvalget

Kultur- og utdanningsutvalget ledes av det svenske riksdagsmedlem Lars Wegendal. Norske medlemmer i utvalget er Britt Hildeng (A), Lena Jensen (SV), Trond Helleland (H) og Rune Skjælaaen (Sp). Utvalget har i perioden september 2003 til juni 2004 hatt fem utvalgsmøter.

I forbindelse med Kultur- og utdanningsutvalgets møter den 22.-23. september i Frederikshavn var visedirektør René Bugge Bertramsen fra Ministeriet for Vedenskab, Teknologi og Udvikling i København invitert for å redegjøre for forslaget om å innføre språkprøver i dansk for å komme inn på medisinstudiet i Danmark.

Under utvalgsmøtet i Frederikshavn den 23. september 2003 arrangerte Kultur- og utdanningsutvalget et felles seminar med Medborger- og forbrukerutvalget med tittelen "Pornografisering av det offentlige rom". Ønsket var å sette fokus på hva seksualiseringen gjør med synet på kjønnsrollene, og hvordan den påvirker de unge.

I forbindelse med sesjonen i Oslo den 27.-29. oktober 2003, hadde utvalget møte den 27. oktober med medlemmer fra Nordisk Ungdomsfilmfestival (NUFF) ved Jakop Hauan og Dimitri Kurtzakis, Ungdommens Nordisk Råd ved president Magnus Öster, og Orkester Norden ved Catharina Marthinsson og Øyvind Stålsett. Samme dag fikk utvalget også en presentasjon av Nordplusprogrammene av avdelingssjef i Nordisk Ministerråd, Riitta Lampola. Den 29. oktober hadde utvalget samrådsmøte med kulturministrene.

I forbindelse med utvalgsmøtet på Island den 2. februar redegjorde generalsekretær Per Unckel på møtet i Reykjavik den 2. februar 2004 om arbeidet med NORIA - "Nordisk forskning og innovasjonsglobalt ledande genom ökat samarbete". På samme utvalgsmøte redegjorde Linn Herning for Ungdommens Nordiske Råds møte i forbindelse med sesjonen i Oslo.

Kultur- og utdanningsutvalget arrangerte en parlamentarisk dialogkonferanse på Island den 2.-3. februar 2004 hvor de nordiske skolesystemer og kvalitet i skolen var satt i fokus. Parlamentarikere, deltakere fra Baltisk forsamling, representanter for skolelederforeninger, lærerforeninger, foreldreorganisasjoner, elevorganisasjoner, kommunale forbund samt forskere deltok på konferansen.

På temamøtet i Helsingfors den 14.-15. april var Kultur- og utdanningsutvalgets formann Lars Wegendal ordfører på en temadel om en kunnskapsbasert region. Temaer som ble diskutert var tanker omkring et russisk- baltisk-nordisk forsknings- og innovasjonssamarbeid, scenarier for et universitetssamarbeid i nord, innovasjon i Nord-Europa. På utvalgsmøtet i Helsingfors den 15. april 2004 var fondssekretær Mads Jönsson i Nordisk Kulturfond invitert for å orientere om Nordisk Kulturfonds aktiviteter, herunder drøftelsen om et forslag om å opprette et kulturfond for hele Østersjøregionen.

Kultur- og utdanningsutvalget hadde utvalgsmøter i Tromsø og på Svalbard dagene 30. juli-4. august. På møtet i Tromsø var programdirektør Finn Rowold og ambassadør Ole Norrback invitert til en debatt om det fremtidige nordiske TV-samarbeid. Avdelingssjef i Nordisk Ministerråds kulturavdeling, Rigmor Duun Grande og utreder Ann Sandelin var invitert samme dag for å orientere om gjennomgangen av kultursektorens støtteordninger og utarbeidelsen av en ny struktur for kultursektoren.

Under besøket i Tromsø besøkte utvalget ungdomskulturhuset Tvibit den 1. juli og fikk orientering av bl.a. Magne Amundsen, Sif Vik, og Herman Greuel (NUFF).

Den 1. juli besøkte utvalget Svalbard, hvor de fikk en orientering av assisterende sysselmann Rune Bård Hansen om sysselmannens virksomhet, herunder kulturminnevern. Direktør for UNIS, Lasse Lønnum, fortalte om universitetsstudiene på Svalbard. Direktør Lars Kullerud orienterte om Arktisk Universitet. I Ny Ålesund redegjorde direktør Oddvar Midtkandal om forskningsvirksomheten på stedet.

Utvalget besøkte den russiske bosettingen i Barentsburg, hvor de fikk en omvisning på den lokale skolen, museet og idrettsanleggene.

Kultur- og utdanningsutvalget har det siste året hatt fire arbeidsgrupper. Lena Jensen har vært norsk medlem i arbeidsgruppen om Kvalitet i skolen, og ar-

beidsgruppen om Seksualiseringen av hverdagen/det offentlige rom. I sistnevnte gruppe har også Anita Apelthun Sæle vært medlem. Raymond Robertsen og May Elisabeth Hansen har vært norske medlemmer i arbeidsgruppen om Nordisk TV-samarbeid, og til slutt arbeidsgruppen om bioteknologi, hvor Britt Hildeng har vært norsk medlem.

5.5 Velferdsutvalget

Velferdsutvalget ledes av det finske riksdagsmedlem Tarja Cronberg. Norske medlemmer av utvalget er John I. Alvheim (FrP), Aud Gaundal (A), May Elisabeth Hansen (SV), Elisabeth Røbekk Nørve (H) og May-Helen Molvær Grimstad (KrF).

Utvalget hadde fem møter i perioden september 2003 til august 2004.

Velferdsutvalget holdt en høring med talmannen for den regionale думаen i Murmansk, Pavel Sazhinov, den 27. oktober 2003 i forbindelse med utvalgsforslaget om en handlingsplan for samarbeidet med Nordvest-Russland.

I forbindelse med utvalgsmøtet i Reykjavik den 2. februar arrangerte Nordisk Råd et seminar om "En nordisk dimensjon i bioteknologi- bioetisk lovgivning". Innleggsholdere på seminaret var generalsekretær i Nordisk komité for bioetikk, Helena von Troil, direktør i Decode, Kári Stefánsson, professor Jan Fridtjof Bernt ved Universitetet i Bergen og professor Gisela Dahlquist ved Umeå Universitet.

På temakonferansen i Helsingfors den 14.-15. april 2004 var leder av Velferdsutvalget Tarja Cronberg ordstyrer for temadelen som omhandlet "Partnerskap for helse og livskvalitet i Den nordlige dimensjon". Øvrige temaer her var kontroll av smittsomme sykdommer - muligheter og visjoner, Nordisk Ministerråds rolle og innsatser i partnerskapet for folkehelse og livskvalitet.

Til Velferdsutvalgets møte i Helsingfors den 15. april 2004 var professor Svend Danielsen invitert for å presentere utredningen "Barneret II" i forbindelse med behandlingen av medlemsforslag A/1208, om barns rettsstilling og rett til begge foreldre. Utvalget hadde samme dag en høring om barns mentale helse, hvor professor Fredrik Almquist og barnelege kir.dr.docent Katarina Michelsson var invitert til å si noe om utfordringene på dette området.

På Velferdsutvalgets møte i Kristiansand den 30. juni 2004 var Reumarådet ved leder Lena Öhrsvik og generalsekretær Jack Skrolsvik invitert i forbindelse med behandlingen av Nordisk Råds rekommandasjon 46/2001 om reumatikere og langvarig syke.

I forbindelse med møtet i Kristiansand hadde Velferdsutvalget og Næringsutvalget en høring om sykefravær i Norden, hvor direktør Trygve Eklund

ved Det Norske Arbeidsmiljøinstitutt la frem en rapport om emnet.

Under møtet i Kristiansand fikk utvalget også en orientering om det nordiske velferdsforskningsprogrammet ved koordinator Steinar Kristiansen, samt en høring om eldreomsorgen i Norden ved professor Marta Szebehely.

Velferdsutvalget hadde møte i Søndre Hostrup den 16.-18. august 2004. Til et seminar om velferdspolitiske utfordringer i Norden hadde utvalget invitert bl.a. forskningsleder Kari Skrede, forskningsleder Aksel Hatland og professor Bjørn Hvinden. Utvalget fikk en orientering om den forestående danske kommunalreformen ved borgermester Eigil Rasmussen, ordfører for Kommunenes landsforening, og Ole Stavad, sosialdemokratenes kommunalpolitiske talsmann. Utvalget møtte også Rødekros borgermester Tove Larsen, Sønderborgs borgermester A.P. Hansen og ordfører i amtsrådforeningen i Danmark, Kresten Philipsen. Utvalget fikk en presentasjon av Sønderjyllands amt ved Helge M. Lauritzen, viseambtborgermester, Karsten Hundborg, amtsundhetsdirektør, Marcel Newerla, leder av internasjonale relasjoner ved DAMP Holding AG, og sykehusdirektør for Sønderborg og Tønder sykehus, Gunnar Johansen.

Velferdsutvalget har medlemmer i to arbeidsgrupper som fremdeles er operative pr. september 2004. Arbeidsgruppen for Barn og unge hvor May Elisabeth Hansen er norsk medlem, samt arbeidsgruppen for Bioetikk, hvor det også er medlemmer fra Kultur- og utdanningsutvalget og Medborger- og forbrukerutvalget.

5.6 Medborger- og forbrukerutvalget

Norske medlemmer av Medborger- og forbrukerutvalget i perioden 1. juli 2003 til 31. desember 2003 var Arne Lyngstad (KrF), May-Helen Molvær Grimstad (KrF), Anne Berit Andersen (H), og Jens Stoltenberg (A). Fra 1. januar 2004 til 30. juni 2004 har Arne Lyngstad (KrF), Anne Berit Andersen (H), og Jens Stoltenberg (A) vært utvalgets norske medlemmer. Bendiks H. Arnesen (A) har imidlertid møtt fast for Jens Stoltenberg. Arne Lyngstad har vært leder av utvalget hele perioden fra 1. juli 2003 til 30. juni 2004.

Medborger- og forbrukerutvalget har hatt fem utvalgsmøter. Sentrale områder som utvalget har engasjert seg i har vært kampen mot organisert kriminalitet, da særlig handel med kvinner, forbrukerspørsmål og likestilling.

Under sitt utvalgsmøte i Frederikshavn den 23. september 2003 arrangerte utvalget et felles seminar med Kultur- og utdanningsutvalget med tittelen "Pornografisering av det offentlige rom". På dette seminaret ønsket man å sette fokus på hva seksuali-

seringen gjør med synet på kjønnsrollene, og hvordan den påvirker de unge.

Ved utvalgets møte den 27. oktober 2003 i Oslo, arrangerte utvalget et fellesmøte med Miljø- og naturressursutvalget og Velferdsutvalget, hvor president i Nordvest-Russlands parlamentariske forbund, og president i Murmansk lovgivende forsamling, Pavel A. Sazhinov, redegjorde for noen av de utfordringer de står overfor i regionen. Møtet fant sted i forbindelse med et forslag til en rekommandasjon om en nordisk handlingsplan for Nordvest-Russland.

Til sitt møte i Reykjavik den 2. februar 2004, hadde utvalget invitert den islandske sosialminister Árni Magnusson til å redegjøre for det islandske formannskaps likestillingsprogram. Utvalget deltok også på et seminar om lovgivning om bioteknologi, hvor blant andre professor Jan Fridtjof Bernt innledet.

Under møtet 14.-15. april 2004 i Helsingfors arrangerte utvalget et miniseminar om handel med kvinner i et utvidet EU. Dette var et av flere seminarer som ble arrangert på dette temamøtet om "Den nordlige dimensjon" i EU. Innledere på seminaret var Patsy Sörensen, MEP, Michael Boolsen, fra arbeidsgruppen mot organisert kriminalitet i Østersjøregionen, Kristiina Luht, prosjektleder og May-Len Skilbrei, fra Universitetet i Oslo. Ved dette seminaret forsøkte man å få belyst noe av det som blir gjort for å bekjempe handel med kvinner, samt å få en beskrivelse av hvordan situasjonen for prostituerte er i dag.

Under sitt utvalgsmøte den 15. april fikk utvalget en orientering om det nordiske familierettprosjektet av professor Svend Danielsen. I dette prosjektet har man foretatt en komparativ studie av familie- og arveretten i de nordiske landene, og kommet med forslag til harmonisering av lovene.

Under sitt utvalgsmøte den 30. juni i Kristiansand arrangerte utvalget et seminar om "Menn og vold". Blant innlederne var barne- og familieminister Laila Dåvøy, som presenterte det nordiske samarbeidet på dette feltet, og den nye norske handlingsplanen på dette feltet "Vold i nære relasjoner".

Utvalgets sommermøte fant sted på Island den 21.-24. juni 2004. Utvalget fikk en innføring i hvordan man har taklet integrasjonen av flyktninger i Isafjördur. Utvalget hadde også møte med Islands president, Olafur Ragnar Grimsson.

Medborger- og forbrukerutvalget har gjennom perioden forsøkt å etablere kontakt med komiteen som arbeider med likestilling i Europaparlamentet. Dette har resultert i flere møter med denne komiteen hvor utvalgets leder Arne Lyngstad har deltatt. Ved disse møtene har det innledningsvis blitt gitt orienteringer om arbeidet som blir gjort, og man har også sett på mulige samarbeidsprosjekter.

Medborger- og forbrukerutvalget har hatt to arbeidsgrupper hvor det har vært med norske medlemmer. Arne Lyngstad og Anne Berit Andersen har vært med i en arbeidsgruppe om forbrukerspørsmål, mens Anita Apelthun Sæle har vært utvalgets representant i en arbeidsgruppe om seksualiseringen av hverdagen/det offentlige rom.

Under møtet i Helsingfors ble Bendiks H. Arnesen utpekt til å være utvalgets rapportør om urfolk. Han har fått i oppdrag å se på hvordan samarbeidet med Samisk Parlamentarisk Råd (SPR) kan videreføres, samt å se på hva Nordisk Råd alene, eller sammen med SPR, kan gjøre for urfolkene i Nordvest-Russland.

5.7 Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens hovedsakelige oppgaver er å utøve den parlamentariske kontrollen over den virksomheten som finansieres over Nordisk Ministerråds budsjett, inklusive de nordiske institusjonene, utføre særskilte kontrolloppgaver, kontrollere og godkjenne årsberetninger og revisjonsberetninger innen ministerrådets virksomhetsområde, samt granske rådets årsberetning og revisjonsberetning.

Norske medlemmer av komiteen fra 1. juli 2003 til 30. juni 2004 har vært Aud Gaundal (A) og Raymond Robertsen (H). Raymond Robertsen har siden 1. januar 2004 vært leder av kontrollkomiteen.

Kontrollkomiteen har hatt fem møter. Komiteens sommermøte fant sted i Akureyri 18.-20. august 2003. Sentralt på komiteens møter i 2003 stod oppfølgingen av evalueringsrapporten om Nordisk Råds nye struktur, skrevet av professor Bengt Sundelius og fil. cand. Claes Wiklund. Etter overgangen fra en utvalgsstruktur basert på geografisk inndelte utvalg til fagutvalg som skjedde 1. januar 2002, ønsket man å evaluere endringene i utvalgsstrukturen. Kontrollkomiteen overlot til presidiet å vurdere de endringsforslag som rapporten presenterte, under hensyntaken til komiteens bemerkninger (se internt vedtak 1/2003).

Som kontrolloppgave for 2004 har kontrollkomiteen ønsket å se nærmere på de åtte grenseregionale samarbeidsorganisasjonene i Norden som mottar støtte fra Nordisk Ministerråd. Oppdraget ble til slutt tildelt Norsk institutt for by og regionforskning (NI-BR). De skal avgi sin rapport i slutten av august 2004.

5.8 Nordisk Råds temamøte

Den 14. og 15. april arrangerte Nordisk Råd temamøte i Helsingfors med tittelen "Den nordlige dimensjon i et utvidet Europa." Møtet ble åpnet av Nordisk Råds president Gabriel Romanus.

Innledende foredrag ble holdt av Paavo Lippinen, Finlands Riksdags president, Pat Cox, Europaparlamentets president, Valentina Pivnenko, Russ-

lands Statsduma, Siv Friðleifsdóttir, Nordisk Ministerråds leder og Jens Christian Larsen, Nordisk Råds rapportør om Den nordlige dimensjon.

Temamøtet var lagt opp med tre parallelle sesjoner hver dag. To sesjoner ble ledet av norske medlemmer, miljøsesjonen av Asmund Kristoffersen og sesjonen om menneskehandel ble ledet av Arne Lyngstad. I denne siste sesjonen deltok også May-Len Skilbrei, Oslo, som foredragsholder.

Sesjonen "En kunnskapsbasert region" pekte på behovet for å skape en konkurransedyktig region av Norden/Baltikum/Nordvest-Russland f.eks. gjennom centres of excellence, samarbeid om dyre investeringer i forskningsutstyr. En utfordring er å gjøre dette i en periode med overgang til frihandel.

Sesjonen "Vilkår for sosial og økonomisk utvikling" understreket behovet for å bygge "broer" til Russland samt til Ukraina og Hviterussland. Nye murer i Europa må unngås. Det er viktig å gjennomføre transparens i administrasjonen samtidig som det er et sterkt reformbehov av offentlig forvaltning og rettsvesenet. Samarbeidet på regionalt og lokalt nivå bør økes.

Sesjonen "Partnerskap for folkehelse og livskvalitet innen Den nordlige dimensjon" pekte på at problemet med smittsomme sykdommer i stor grad skyldes en svak offentlig sektor og et samfunn med lav utviklingsgrad. Opplysningsarbeid og holdningsendringer er en vesentlig del av forebyggende arbeid som bør igangsettes.

Sesjonen "Industriutvikling i Østersjøområdet" fant, som en konklusjon, at de nordiske lands kjernekompetanse i forhold til den internasjonale konkurransekraft, nemlig kunnskapsbasert virksomhet og produkter, ventelig kan komme under sterkt press fra den nyeste globale trend, "out-sourcing".

Sesjonen "Miljøsamarbeid, frivillige organisasjoners og parlamentarikernes rolle" konkluderte med at det er store miljøproblemer som farlig avfall, kloakk i St. Petersburg og at miljøet i Østersjøen også er truet. Et annet problem er behandlingen av radioaktivt avfall, bl.a. på Kolahalvøya. Samtidig er det klart at politiske avtaler er på plass, som MNEPR-avtalen og en miljøpartnerskapsavtale innen Den nordlige dimensjon. Disse må brukes aktivt.

Energiproduksjon og -forbruk må settes i relasjon til klimaavtaler, og frivillige organisasjoner må oppfordres til bl.a. å høyne miljøbevisstheten hos befolkningen.

Sesjonen "Menneskehandel i et utvidet EU" identifiserte en rekke problemområder som vil bli fulgt opp av Nordisk Råds Medborger- og forbrukerutvalg.

Nordisk Råds fagutvalg kommer til å følge opp resultatene fra temamøtet både ved å komme med ini-

tiativ i forhold til Nordisk Ministerråd og i forhold til utvalgenes egne arbeidsplaner.

6. NORDISKE SAKER I STORTINGET

6.1 Debatt om St.meld. nr. 50 (2002-2003)

Den 16. oktober 2003 diskuterte Stortinget innstillingen fra utenrikskomiteen om nordisk samarbeid (Innst. S. nr. 3 (2003-2004), jf. St.meld. nr. 50 (2002-2003). Saksordfører var Åslaug Haga.

Debatten viste at det var bred enighet om hovedlinjene i det nordiske samarbeidet, men det var samtidig et ønske om en klarere prioritering av saksområder. Fremskrittspartiet, som mener at Nordisk Råd i sin nåværende form bør nedlegges eller omorganiseres, støttet også grunntanken om nordisk samarbeid.

Saksordfører Haga pekte på at Nordisk Råd i sin 50-års virksomhet har vist vilje og evne til å omstille seg til nye problemstillinger i samtiden, samtidig som rådet bygger videre på det nordiske særpreget. Det offisielle nordiske samarbeidet hviler på en underskog av norsk samarbeid og kontaktskapende virksomhet mellom utallige organisasjoner og foreninger, og, etter Hagas oppfatning, er det viktig med et godt samarbeid mellom myndighetene og den frivillige sektor.

Flere debattanter viste til at det nordiske samarbeidet primært dreier seg om hverdagslivet for hverdagsmennesker i Norden. Et eksempel på å gjøre det enklere for innbyggerne er den rapport som ambassadør Norrback fremla, og som viser at eksisterende regler utgjør et hinder for alminnelig nordisk samkvem. Derfor anså Haga det viktig at en samlet komité støtter Regjeringens prioritering av en fortsatt systematisk nedbygging av grensehinder mellom de nordiske land.

Haga viste også til at en samlet komité påpeker viktigheten av at man blant en rekke gode forslag og rapporter evner å utkrystallisere klare prioriteringer i Nordisk Råds arbeid. Komiteen oppfordrer den norske delegasjonen til å arbeide for en klarere prioritering av saksområder og målrettet dialog mellom Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Hun la til at det finnes en rekke eksempler på godt, aktuelt nordisk samarbeid, så som oppfølgingen av den nordiske strategi for bærekraftig utvikling med et 20-årig hovedmål, kjønns- og likestillingsarbeidet og tiltak mot organisert kriminalitet. Dette er også områder som man må være spesielt oppmerksom på i fremtiden.

Hun fremholdt at de nordiske land etterstreber et nært nordisk samarbeid i internasjonale organisasjoner, især innen Verdensbanken og FN-systemet. Det er viktig at det tradisjonelt nære nordiske samarbeidet på det bistandsmessige og humanitære området blir videreført.

Haga pekte på at komiteens flertall er opptatt av videreføringen av det nordiske samarbeidet om europeiske spørsmål. Effekten av økt globalisering og fordyping av integrasjon i Europa vil øke behovet for nordisk samordning for å forsterke Nordens innflytelse og for å fremme nordiske verdier og interesser internasjonalt. Det nordiske samarbeidet er en viktig kanal for å gjøre nordiske synspunkter kjent, og for å fremme nordiske interesser med henblikk på viktige prosesser i EU. Komiteflertallet understreker det positive i at Regjeringen legger vekt på å videreføre tidligvarslingssystemet for konkrete EU- og EØS-spørsmål. Det nordiske samarbeidet må videreutvikles i forhold til alle de øvrige regionale samarbeidsbestrebelsene - Barentssamarbeidet, Østersjø-samarbeidet og Arktisk Råd.

Haga (komiteens mindretall) understreket betydningen av å opprettholde nordisk United World College i Fjaler.

Avslutningsvis uttalte Haga at det er viktig at det tradisjonelle samarbeidet i nordiske rammer ikke nedprioriteres ettersom nye elementer i samarbeidet øker. Det nordiske kultursamarbeid, i vid forstand, må fortsatt være bærebjelken i samarbeidet.

Steinar Bastesen oppfordret fiskeriministeren (og nordisk samarbeidsminister) til å ta et initiativ for å få i stand et fiskeripolitisk samarbeid med de andre vestnordiske stater, og et assosiert samarbeid med Russland.

Hill-Marta Solberg (medlem av Arktisk parlamentarisk komité) pekte på viktigheten av Arktisk Universitet som er et virtuelt universitet, basert på utstrakt bruk av informasjonsteknologi, og som ble opprettet i 2002. Hun etterlyste den norske medfinansiering av universitetet.

Samarbeidsminister Svein Ludvigsen viste til at det nordiske samarbeid er i stadig forandring, nå særlig i forhold til de nordiske innbyggernes hverdagsbehov og det internasjonale samfunn. Norden styrker på den måten både sitt folkelige og demokratiske fundament, og sin internasjonale funksjon. Han la til at det svenske formannskapet har arbeidet hardt for å komme videre fra problemidentifisering til å skape handlinger for å få bort de konkrete grensehindre som innbyggerne sliter med. Engasjementet av tidligere statsminister Poul Schlüter har vist seg å være svært nyttig til å påvirke de nordiske regjeringer.

Ludvigsen opplyste at når Regjeringen fremlegger nye lovforslag til Stortinget skal det innarbeides en henvisning til øvrige nordiske lands lovgivning på dette området. Det skal også søkes opplyst om eventuelle konsekvenser av lovforslaget for forholdet til andre nordiske land. I denne sammenheng understreket han behovet for informasjon og nevnte at Foreningen Norden gjennomfører flere seminarer for offentlige etater om gjeldende nordiske avtaleverk. En

annen viktig aktør er informasjonstjenesten "Hallo Norden".

Ludvigsen pekte på at det nordiske samarbeid også er i forandring i forhold til verden omkring oss. Samarbeidet med de baltiske land skal gå over til et mer likeverdig samarbeid og et regulært samarbeid tuftet på felles nordisk-baltiske prioriteringer og felles finansiering. De baltiske land vil bli invitert til å bli medlemmer av Nordisk Investeringsbank. Det mer tradisjonelle nærområdesamarbeidet med Nordvest-Russland skal forsterkes. Det vil bli frigjort midler til økt satsing i denne regionen. Russland har ennå ikke gitt grønt lys for etablering av et nordisk informasjonskontor i Kaliningrad.

Ludvigsen opplyste at Nordisk Ministerråd har tatt initiativ til økt samarbeid med andre regionale råd, dvs. Barentsrådet, Østersjørådet og Arktisk Råd. Etter initiativ fra det norske formannskap i 2002 har ministerrådet fremlagt en utredning som gir en oversikt over eksisterende samarbeid og hva som ytterligere er mulig. Dette vil gi økt fokusering på Vest-Norden og Vest-Nordens naboområder. Ludvigsen anså at Norge har mye felles med skotter, kanadiere og andre naboer i vest. Det er viktig å balansere oppmerksomheten både østover og vestover.

Andre deltakere i debatten var Bendiks H. Arnesen, Inge Lønning, Christopher Stensaker, Lars Rise, Inge Ryan, Arne Lyngstad, Jan Sahl og Rune J. Skjælaen. Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

6.2 Spørsmål

Stortingsrepresentant Per Roar Bredvold stilte 14. januar 2004 spørsmål til samferdselsministeren om ulik praksis i Sverige og Norge vedrørende skilting langs riksvei 25.

6.3 Annet

Stortinget behandlet 5. mars 2004 Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til godkjenning av Nordisk konvensjon om trygd av 18. august 2003. Konvensjonens hovedformål er å regulere trygderettighetene for personer som bor eller arbeider i flere nordiske land over livsløpet, og som ikke omfattes av EØS-reglene. Den sikrer også retten til sykehjelp mv. under midlertidig opphold i et annet nordisk land for denne gruppen.

7. DELEGASJONENS ARBEID FOR ØVRIG

7.1 Møter i delegasjonen

I perioden 2. halvår 2003 til 1. halvår 2004 har delegasjonen avholdt 6 møter, herav et delegasjonsmøte og 5 arbeidsutvalgsmøter. Delegasjonen var fram til 1. januar 2004 ledet av Arne Lyngstad, med

Berit Brørby som nestleder. Etter årsskiftet tok Berit Brørby over som leder, mens Arne Lyngstad ble nestleder. På delegasjonsmøtet 23. oktober 2003 redegjorde nordisk samarbeidsminister Svein Ludvigsen for de viktigste sakene på sesjonen sett fra ministerrådets side: Schlüter-prosessen med fjerning av grensehindringer, samarbeid med nærområdene, og omtalte spesielt et sterkere fokus på Vestnorden. I AU-møtet 28. april 2004 deltok utenriksminister Jan Petersen. Delegasjonsleder orienterte om opplegget for det 2. Barents parlamentarikermøte, og anmodet utenriksministeren om bistand til å få en bred deltakelse av Barentslandenes utenriksministre, at UD utarbeider kortfattede notater om de temaer som tas opp på møtet og at UD reserverer midler på sitt budsjett for dekning av russisk deltakelse fra regionalt nivå. På møtet 18. juni 2004 deltok samarbeidsminister Svein Ludvigsen og redegjorde for ministerrådets oppfølging av visse rekommandasjoner og om nyorientering av nærområdesamarbeidet. Delegasjonen ba for øvrig i brev av 11. februar 2004 til Stortingets presidentskap om å få benytte Stortinget til å arrangere Nordisk Råds sesjon i 2007 (i stedet for 2008 som ville følge etter den vanlige rotasjonsordningen).

7.2 Møte med frivillige organisasjoner

Delegasjonen inviterte den 22. april til møte med frivillige organisasjoner. Temaet for årets møte var organisasjonenes erfaringer med deres kontakt med Nordens nærområder, særskilt de baltiske land og Nordvest-Russland.

Delegasjonens leder Berit Brørby innledet møtet med å ønske velkommen. Hun gav ordet til Inge Lønning som redegjorde for de politiske forbindelsene mellom Nordisk Råd og Nordvest-Russland og Baltikum, og hvordan nærområdeprogrammet til Nordisk Ministerråd er innrettet. Han redegjorde også for fremtidige prioriteringer innenfor nærområdesamarbeidet. Leder for Miljø- og naturressursutvalget, Asmund Kristoffersen, redegjorde for sine erfaringer fra sitt samarbeid med baltiske og russiske politikere om miljøspørsmål.

Deretter var det en dialog med representantene fra de tilstedeværende organisasjoner. Det var 24 personer til stede som representerte 13 forskjellige organisasjoner.

7.3 Informasjonsarbeid

Nordisk Råds felles informasjonsstrategi, som koordineres av sekretariatet i København, bygger på tre hovedpunkter: Informasjonssiden "analys Norden", nyhetsbrevet "Norden i veckan" som distribueres elektronisk hver uke og hjemmesiden på Internett www.norden.org med informasjon om det offisielle samarbeidet. Nyhetsbrevet "Top of Europe" distribueres elektronisk hver måned. Det trykkes på engelsk

og russisk. Nordisk Råd og Nordisk Ministerråds felles informasjonsavdeling i København består av et antall informatører, en redaktør, tolker, oversettere og en publikasjonsenhet.

Den norske delegasjonen bedrev også egen informasjonsvirksomhet. Det er i løpet av det siste året sendt ut en rekke pressemeldinger, formidlet publikasjoner og informasjonsmateriell, samt besvart muntlige og skriftlige forespørsler.

En vesentlig del av den utadvendte virksomheten har vært rettet mot barn og ungdom.

Stortingsrepresentant og medlem av delegasjonen, Lena Jensen, representerte den norske delegasjonen i forbindelse med et arrangement på Bærum Bibliotek den 24. januar 2004, hvor de nominerte forfatterne fra Norge til Nordisk Råds litteraturpris, Roy Jacobsen og Inger Elisabeth Hansen, ble presentert.

Delegasjonen har et godt samarbeid om informasjonsspørsmål med Foreningen Norden og Norden i Fokus.

Delegasjonen er representert i styrene for Nordisk Informasjonskontor i Alta og Arendal ved henholdsvis Raymond Robertsen og Anne Berit Andersen.

Den norske delegasjonen, Norden i Fokus, Foreningen Norden og Norli Bokhandel arrangerte Nordiske dager i Oslo 24.-27. oktober 2003, et arrangement der Norden og nordisk samarbeid settes i fokus.

Nordisk Råd deler årlig ut stipender til journalister i hvert av de nordiske land. Summen som fordeles blant norske journalister for år 2003 var DKK 90 000. Følgende journalister mottok stipend for i år:

Henrik Pryser Libell, journalist ADlib frilans, DKK 45 000

Hege Moe Eriksen, journalist NRK-Dagsnytt, DKK 45 000

7.4 Delegasjonens internasjonale kontakter

Delegasjonen var 7.-8. desember vertskap for en gruppe på elleve personer fra Britisk-irsk interparlamentarisk organ, som var på studiebesøk. Formålet med besøket var dels å sette seg inn i hvorledes et lite land utenfor EU kan dra nytte av nordisk samarbeid, dels å få et innblikk i norsk næringspolitikk.

Leder for Medborger- og forbrukerutvalget, Arne Lyngstad, har hatt møter med medlemmer av komiteen i Europaparlamentet som er ansvarlig for likestillingspolitikken. Det er ønske om å etablere et samarbeid hvor man sammen kan sette økt fokus på likestilling og saker som angår like rettigheter mellom kjønnene.

Den 23.-25. mars var delegasjonen engasjert i et seminar i Piteå for unge parlamentarikere i Barentsregionen. Temaet for seminaret var tiltak mot handel

med kvinner. Tilsvarende arrangement er holdt i Tromsø 2001 og i Petrozavodsk i 2002. Fra Stortinget deltok Arne Lyngstad, Raymond Robertsen, Jan Arild Ellingsen og Inga Marte Thorkildsen.

Foredragsholdere fra norsk side var statssekretær i Utenriksdepartementet Thorhild Widvey, leder av PRO-senteret i Oslo Liv Jessen, Asta B. Haaland og statssekretær i Justisdepartementet Jørn Holme.

Den 25. mai var delegasjonsleder Berit Brørby lunsjvert for en gruppe politikere og jurister fra Kenya. Gruppens opphold i Norge ble arrangert av Utenriksdepartementet. Gruppen var på Stortinget en dag hvor de fikk en innføring i norsk politikk for kvinner og barn, hvilket støtteapparat som finnes for politikere og hvordan arbeidet i Stortinget er organisert.

Delegasjonen arrangerte et besøksopplegg for presidiet fra parlamentet i Schleswig-Holstein.

I juni hadde delegasjonsleder møte med en delegasjon fra Statsdumaen i Moskva, som ble ledet av tidligere ambassadør i Oslo, Juliy Kvitsinskij.

Stortinget var representert på det 8. Økonomisk forum, St. Petersburg 14.-17. juni ved Sigvald Oppbøen Hansen, Bjørn Hernæs og Thore A. Nistad. Forumet arrangeres i hovedsak av Føderasjonsrådet i nært samarbeid med den russiske regjering.

I forbindelse med rådets møter i Kristiansand 29.-30. juni var delegasjonen vertskap for deltakerne fra Baltisk Forsamling.

7.5 Stipendprogram for parlamentarikere

Nordisk Råds stipendprogram for parlamentarikere har som overordnet mål å fremme demokratiutbygging og knytte kontakter mellom Norden og nærområdene.

Delegasjonen var den 3.-6. desember 2003 vertskap for en gruppe på seks parlamentarikere fra det regionale parlament i Kaliningrad, to fra det polske parlament og en fra Litauens parlament. Gruppen hadde først et studieopphold i København. Temaet for årets program var EUs nordlige dimensjon og hvorledes politikere fra Kaliningrad så på sitt områdes fremtid.

7.6 Arktisk samarbeid

Den arktiske parlamentariske samarbeidskomité har fortsatt sitt arbeid i 2003 og 2004. Komiteens arbeid har særlig vært å forberede Den sjette konferanse for parlamentarikere fra den arktiske region, som skal holdes i Nuuk, Grønland 3.-6. september 2004. Komiteen består av representanter fra de nordiske lands parlamenter, samt fra parlamentene i Canada, Russland og USA og fra Europaparlamentet. Urbefolkningen i de arktiske områder er også representert i komiteen, og reflekterer den deltakelse som urbefolkningen har i regjeringenes samarbeidsorgan, Arctic Council. I alt seks urbefolkningsorganisasjo-

ner deltar i komiteen som "permanente deltakere". Nordisk Råd og Vestnordisk Råd har observatørstatus i komiteen.

Stortinget er representert ved stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg som medlem, og med stortingsrepresentant Ivar Kristiansen som suppleant. Komiteens leder er Clifford Lincoln, Canada.

Komiteen har i andre halvår 2003 holdt møte 17.-19. oktober i Reykjavik hvor Hill-Marta Solberg deltok. På møtet ble det redegjort fra det islandske formannskap for arbeidet i Arktisk Råd. For øvrig drøftet komiteen Arktisk universitet og fremdriften av rapporten om levevilkår i Arktis.

Ivar Kristiansen representerte komiteen på den 3. internasjonale konferanse i Vorkuta, Russland om "Arctic Town and Environment", 2.-6. september. Kristiansen representerte komiteen på "The North Atlantic Conference", Lerwick, Shetland 30. september - 3. oktober.

Komiteen har i første halvår 2004 holdt to møter. Det første møtet ble holdt 5. mars i Oslo hvor Hill-Marta Solberg og Ivar Kristiansen deltok. På møtet orienterte utenriksminister Jan Petersen om arktisk samarbeid og norsk utenrikspolitikk. Olav Orheim, direktør for Norsk Polarinstitutt, informerte om rapporten "Mot nord!". Øvrige saker som ble tatt opp var maritim transport i Barentshavet og krav til miljøet og bruk av IKT i Arktis. Komiteen avla også et besøk i Fridtjof Nansens institutt.

Ved møtet 14. mai i Helsingfors ble det gitt en oversikt fra det islandske formannskap over arbeidet i Arktisk Råd. Dessuten ble miljøutviklingen i Arktis drøftet, turisme i Arktis og bruk av IKT i Arktis. Komiteen nedsatte en uformell arbeidsgruppe om IKT, bestående av tre representanter fra henholdsvis Finland, Sverige og Norge. Fra norsk side deltar Ivar Kristiansen. Gruppen hadde møte 21. juni i Sametinget, Karasjok.

Ivar Kristiansen deltok den 3.-4. juni i en rundebordskonferanse i Brussel om "Nordlige dimensjoner - økende arktisk samarbeid". Konferansen var arrangert av den kanadiske delegasjon til EU.

Den sjette konferanse for parlamentarikere fra den arktiske region ble holdt i Nuuk, Grønland 3.-6. september 2004. Konferansen ble arrangert av Grønlands Landsting og Folketinget, men den var forberedt av Den arktiske parlamentariske komité. Konferansen ble åpnet av Landstingets formann Jonathon Motzfeldt og Folketingets formann Christian Mejdahl.

Fra Stortinget deltok stortingsrepresentantene Hill-Marta Solberg, Bjørn Hernæs, Lodve Solholm, Bror Yngve Rahm og Heidi Sørensen. Fra Sametinget deltok sametingspresident Sven-Roald Nystø. Konferansen samlet i alt 170 deltakere.

Konferansen hadde fire hovedtema: Arktisk Råds arbeid, Klimaendringer i Arktis, Levevilkår i Arktis og Bærekraftig utvikling og økonomisk aktivitet i Arktis.

Formannskapslandet i Arktisk Råd, Island, redgjorde for rådets arbeid de siste par år. Clifford Lincoln oppsummerte aktivitetene til Den arktisk parlamentariske komité og beklaget sterkt at til tross for USAs aktive deltakelse i Arktisk Råd, så hadde Kongressen fortsatt ikke utsett noen medlemmer til komiteen. Hill-Marta Solberg tok opp det gode samarbeid mellom regjerings- og parlamentarikersiden i det arktiske samarbeid og så frem til et godt samarbeid med det kommende russiske formannskap i Arktisk Råd. Hun betonte viktigheten av å fremme en bærekraftig økonomisk utvikling i de nordlige områder med sin sårbare natur. Hun pekte også på at urfolks-spørsmål står sentralt i de arktiske samarbeidsorganer.

På konferansen var det størst oppmerksomhet om redegjørelsen fra professor Robert Corell, USA om resultatene av utredningen om konsekvenser av klimaendringer for naturmiljøet i Arktis (ACIA, Arctic Climate Impact Assessment), et prosjekt som var initiert av USA under dets formannskap i Arktisk Råd. Corell konstaterte at klimaet i Arktis hadde endret seg betraktelig i de siste år, og om denne utviklingen fortsetter, kan det få store konsekvenser for våre land. Den endelige rapport vil bli presentert på utenriksministrenes møte i Arktisk Råd i november i år. Bror Yngve Rahm delte Corells bekymringer for den klimatiske utvikling i Arktis. Rahm, som også beklaget den manglende interesse i Kongressen for det arktiske samarbeid, antydte at en endring kanskje var på vei i og med et nylig besøk av en gruppe senatorer på Svalbard.

Temaet levevilkår i Arktis var i sin tid tatt opp av parlamentarikersiden som på sin konferanse i Tromsø i 2002 ba Arktisk Råd å gjennomføre en levekårsundersøkelse for folkene i Arktis. Den endelige rapport vil bli presentert på møtet i Arktisk Råd i november i år. Heidi Sørensen pekte i sitt innlegg på at levevilkår i Arktis og klimaendringer er tett innbyrdes forbundet.

I diskusjonen under punktet bærekraftig utvikling og økonomisk aktivitet i Arktis fremholdt Lodve Solholm at skipstrafikken i Barentshavet må i årene som kommer få en økende oppmerksomhet, samt at sjøsikkerhet og oljevernberedskap i dette området må sikres. Solholm berørte også temaet økoturisme i de nordlige regioner.

I sluttokumentet henstilles regjeringene og EUs institusjoner om å utarbeide strategi og anbefalinger for gjennom internasjonale organisasjoner å håndtere de raske klimaendringer i Arktis, samt å sikre at det foreligger et sterkt arktisk budskap i nasjonalt og in-

ternasjonalt arbeid med iverksettelsen av Kyotoprotokollen. Videre at de skal se nøye på maritim skipsfartspolitikken med tilknyttede støtte- og reguleringsmekanismer for å sikre at disse oppfyller aktuelle og forventede fremtidige nasjonale behov og internasjonale aktiviteter.

De skal dessuten følge opp resultatene i levekårsrapporten samt sikre at urfolkene deltar på alle nivåer i forskning og beslutningsprosessen i Arktisk Råd. Samarbeidet mellom Arktisk Råd og EU bør styrkes. Nødvendige skritt må tas for å muliggjøre opprettelsen av et Prosjektstøttefond eller en liknende mekanisme for Arktisk Råd, som kan sikre økonomiske ressurser til prosjekter innen Arktisk Råd. Universitetet i Arktis må sikres en forsvarlig finansiering. Det internasjonale Polarår 2007-2008 må forberedes grundig. Medlemsstatene i Arktisk Råd bør styrke arktisk turisme.

I sluttokumentet uttales også at Den arktiske parlamentariske komité i kommende to-årsperiode skal synliggjøre alvoret i klimaendringene i Arktis, følge opp levevilkårsrapporten, fremme inkludering i Arktisk Råds aktiviteter av et arktisk IKT pilotprosjekt, samt legge forholdene til rette for diskusjon i parlamentene om hva det innebærer for Arktis og for nasjonal og internasjonal politikk og tiltak, at det foreligger økende kunnskap om arktiske klimaendringer. Komiteen skal også følge opp resultatene fra toppmøtet i Johannesburg, samt vurdere mulighetene for et bindende system for bevaring av og bærekraftig bruk av Arktis og dets marine miljø. Sluttokumentet og oppsummering av dets viktigste punkter i et Hovedbudskap, finnes i vedlegg 4.

Den neste konferansen finner sted i Sverige i 2006.

I etterkant av konferansen ble det holdt et møte i Den arktiske parlamentariske komité. På dette møtet ble Hill-Marta Solberg valgt som leder for de kommende to år. Hun etterfølger Clifford Lincoln, Canada.

7.7 Østersjø samarbeidet

Den 12. parlamentariske østersjøkonferansen ble holdt 8.-9. september 2003 i Uleåborg i Finland. Fra Stortinget deltok stortingsrepresentantene Aud Gaundal, Thore A. Nistad, Søren Fredrik Voie og Bjørge Tørresdal. I Nordisk Råds delegasjon inngikk dessuten Asmund Kristoffersen og Inge Lønning. I forkant av møtet ble det holdt et nordisk koordineringsmøte der man gjennomgikk utkast til konferansens sluttokument. På norsk initiativ ble et avsnitt om å støtte arbeidet med å opprette et nettverk av utdanningsinstitusjoner innen helsesektoren i regionen tatt inn, og som senere ble akseptert av konferansen.

Konferansen hadde som hovedtema "The Baltic Sea Region - An Area of Knowledge" og Nordisk

Råds president, Inge Lønning, holdt et av hovedinnleggene. Fra Østersjørådets side ga lederen, den estiske utenriksministeren Kristina Ojuland, en rapport fra regjeringssamarbeidet, mens formannen for Den faste parlamentariskkomité, Outi Ojala, ga en rapport over komiteens arbeid siden forrige konferanse i St. Petersburg. Helle Degn, Østersjørådets kommisjonær for demokratisk utvikling, tok opp visse demokratiske aspekter i landene i området. Konferansens sluttdokument er vedlagt (vedlegg 2). Konferansen takket ja til Stortingets invitasjon om å avholde 2004-konferansen i Bergen 29.-31. august. 2004.

Som oppfølging av konferansen i Uleåborg sendte delegasjonen sluttdokumentet til utenriksministeren, næringsministeren, miljøvernministeren, helseministeren og til utdannings- og forskningsministeren, og til relevante komiteer i Stortinget.

I og med at Norge er vert for konferansen i 2004, besluttet Presidentskapet på sitt møte 13. november 2003 at Inge Lønning går inn som Stortingets representant i Den parlamentariske østersjøkonferansens faste komité. Komiteen har hatt 4 møter og har bl.a. møtt formannen for Østersjørådet, utenriksminister Kristina Ojuland, i Tallin 9. februar 2004. På møtet i Oslo i april 2004 møtte komiteen utenriksminister Jan Petersen.

Den 13. parlamentariske østersjøkonferansen ble arrangert i Bergen 29.-31. august 2004 med Stortinget som vertskap. Konferansen ble åpnet av stortingspresident Jørgen Kosmo, som i sitt innlegg ga uttrykk for at man bør strømlinjeforme og koordinere de parlamentariske aktiviteter for det nordlige Europa. Kosmo foreslo et "parlamentarisk partnerskap for Nord-Europa" som kunne ta et overgripende grep over det geografiske området og være en inspirasjonskilde og en pådriver overfor regjeringene og EU-kommisjonen.

Foruten en generell gjennomgang av samarbeidet i Østersjøregionen, var temaene denne gang NGO-enes rolle, helsesamarbeidet og miljøutfordringene. Fra Østersjørådets side ga den polske viseutenriksminister Adam Rotfeld på vegne av formannskapet en rapport fra regjeringssamarbeidet, mens formannen for Den faste parlamentariskkomité, Kent Olsson, ga en rapport over komiteens arbeid siden forrige konferanse i Uleåborg. Fra Stortinget deltok Berit Brørby, Bent Høie, Lars Rise og Karin Ståhl Woldseth. Inge Lønning og Asmund Kristoffersen inngikk også i Nordisk Råds delegasjon. Konferansens sluttdokument er vedlagt (vedlegg 3).

30. juni 2004

Vedlegg1**Rekommandasjoner, fremstillinger og interne beslutninger****Fremstillinger, rekommandasjoner og interne vedtak 2003****55. sesjonen i Oslo 2003****Fremst. 1/2003¹ Forskarrådgivning vid beslut om fiskerikvoter (A 1301/miljö)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) att verka för att de råd som ICES ger angående uttaget av marina resurser inom ett visst havsområde får största möjliga genomslagskraft och att ICES i sin rådgivning också ger rekommendationer om användande av selektiva redskap
- 2) att verka för att ICES facilitet för databehandling har sådan kapacitet att ICES kan ge snabb och tillförlitlig rådgivning angående uttaget av marina resurser
- 3) att verka för att ett effektivt system, innefattande aktiv kontroll och ekonomiska stimulansåtgärder, utvecklas för att motverka discard

Fremst. 2/2003² Havsmiljö- och fiskeriforskningsinstitutioner i Norden (A 1301/miljö)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att styrka havsmiljö- och fiskeriforskningsinstitutionerna i de nordiska länderna

Fremst. 3/2003³ Business Angels netværk (A 1318/næring)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at via Nordisk Industrifond iværksætte et pilotprojekt vedrørende etablering af et nordisk Business Angels Netværk og aktivering af anden tilsvarende risik kapital.

Som en overbygning på dette netværk, skal undersøges forudsætningerne for at etablere en nordisk platform for matchmaking/mødested mellem Business Angels-netværket og iværksættere samt små og mellemstore virksomheder.

Pilotprojektet skal evaluere om det anses for nyttig at projektet giver anledning til permanent etablering af et sådant netværk og en sådan platform.

1. Vedtatt av Presidiet 18. mars 2003 i Brussel

2. Vedtatt av Presidiet 18. mars 2003 i Brussel

3. Vedtatt av Presidiet 25. juni 2003 i Villmanstrand

Rekommandasjoner vedtatt av Nordisk Råd under den 55. sesjonen**Rek. 4/2003 Rabatordning for ungdom og studerende (A 1325/kultur)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at undersøge mulighederne for at gennemføre rabatordninger for ungdom og studerende på statslige og statsligt støttede transportsystemer

Rek. 5/2003 Pensioner och förtidspensionering (A 1335/välfärd)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) att se över formerna för beskattningen av pensioner från ett annat nordiskt land och eftersträva en gemensam tillämpning av skatteavtalet i de nordiska länderna

2) att förenkla proceduren för bedömningen av rätten till förtidspension och rehabilitering så att undersökning och beslut görs i ett land istället för i berörda länder. På sikt bör regelverken om förtidspensionering de nordiska länderna emellan harmoniseras

Rek. 6/2003 Nordiskt samarbetsorgan for møbelindustrien (A 1316/næring)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at der med henblik på oprettelse af et nordisk samarbejdsorgan for møbelindustrien, gennemføres et forstudie for at klarlægge de industripolitiske forudsætninger, økonomi og struktur for et sådant samarbejdsorgan

- Rek. 7/2003** **Opfølgning på Nordisk Charter for små innovative virksomheder, iværksættere og selvstændige opfindere (A 1322/næring)**
 Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
at der udarbejdes en kort skriftlig statusredegørelse over de nordiske landenes aktiviteter i forbindelse med efterlevelse af det Nordiske Charter for små innovative virksomheder, iværksættere og selvstændig opfindere og at denne præsenteres overfor Næringsudvalget
- Rek. 8/2003** Nordisk-baltisk arbejdsmarkedskonference (A 1332/næring)
 Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
at afholde en nordisk-baltisk arbejdsmarkedskonference med det formål at få identificeret/konkretiseret behovet for støtte til de baltiske arbejdsmarkedsorganisationer og efterfølgende at kunne udmønte konferencens konklusioner i projektforslag
- Rek. 9/2003** **Tiltag mod prostitution og handel med kvinder (A 1317/medborgar)**
 Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer
 1) *at* arbejde for at de nordiske lande udvikler fælles tiltag hvad angår arbejdet mod prostitution og kvindehandel og i særdeleshed hvad angår arbejdet for at modvirke efterspørgslen efter kvinder og børn til prostitution og seksuel eksploitering i vores lande
 2) *at* udarbejde og implementere bindende etiske regler mod køb af seksuelle tjenester for offentligt ansatte og ansatte i militær og ulandsarbejde. Dette skal gælde når den ansatte er i tjeneste og i tjenestemandsfritid i forbindelse med sådanne opgaver. Arbejdsmarkedets parter opfordres til at implementere tilsvarende regler
 3) *at* arbejde for en nordisk harmonisering af lovgivningen om køb af seksuelle tjenester i det omfang det er foreneligt med de forskellige kriminalpolitiske principper i de nordiske lande
- Rek. 10/2003** **Forebyggende tiltag og udredning vedrørende tiltag mod prostitution og handel med kvinder (A 1317/medborgar)**
 Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
 1) *at* udarbejde forslag om forskellige hensigtsmæssige sociale, kulturelle, uddannelses- og oplysningsmæssige tiltag til at modvirke efterspørgslen efter køb af seksuelle tjenester
 2) *at* indenfor rammerne af det nordiske Nærområdeprogram støtte frivillige organisationer og myndigheder til at udarbejde og udføre forebyggende tiltag, gerne igennem bilateralt eller multilateralt samarbejde, for at modvirke efterspørgslen i regionen for kvinder og børn til prostitution og seksuel eksploitering
 3) *at* foretage en grundig udredning af effekterne af kriminalisering af køb af seksuelle ydelser sammenlignet med andre kriminalpolitiske virkemidler
- Rek. 11/2003** **Spredning af filmen "Lilja 4-ever" i skoler i de nordiske lande (A 1323/medborgar)**
 Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer
at som en del af sit arbejde mod kvindehandel og prostitution muliggøre visning af filmen 'Lilja 4-ever' i skoler i Norden. Filmvisningen bør forberedes og efterfølges af en diskussion med deltagelse af sagkyndige
- Rek. 12/2003** **Spredning av filmen "Lilja 4-ever" i skoler i Nærområderne (A 1323/medborgar)**
 Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
at som en del af sit arbejde mod kvindehandel og prostitution muliggøre visning af filmen 'Lilja 4-ever' i skoler i nærområderne. Filmvisningen bør forberedes og efterfølges af en diskussion med deltagelse af sagkyndige
- Rek. 13/2003** **Förebyggande av diabetes (A 1333/välfärd)**
 Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
 1) *att* initiera samnordisk forskning för att ta fram fungerande metoder för det förebyggande arbetet av folksjukdomen diabetes. Till detta hör forskning i epidemiologi, sjukdomsorsaker och sjukdomsutveckling liksom betydelsen av livsstil och egenvård

- 2) att igångsätta processen för att hitta indikatorer för en kvalitativ och effektiv vård
3) att involvera de baltiska staterna i nämnda initiativ
- Rek. 14/2003**
Insatser mot narkotika och alkohol (A 1334/välfärd)
Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
- 1) att tillsammans med de baltiska staterna målmedvetet arbeta för en striktare och effektivare drogpolitik (narkotika och alkohol) i Europa
2) att lansera strategier för ett effektivt förebyggande av narkotika-användningen och säkerställa en god vård för missbrukare
3) att verka för att sänka medelkonsumtionen av alkohol genom en stringent pris- och tillgångspolitik samt en restriktiv marknadsföringspolitik
4) att vidta åtgärder för att kraftig begränsa försäljningen av alkohol
- Rek. 15/2003**
Nordisk Ministerråds forbrugersektorens handlingsplan for årene 2005-2008 (A 1329/medborger)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
- at i udarbejdelsen af Forbrugersektorens handlingsplan for årene 2005-2008 indarbejde følgende overordnede temaer:
- definition af forbrugeren og forbrugerrollen
- forbrugerinformation og forbrugervejledning
- reklamer rettet mod børn
- fælles nordisk dialog med EU
- Rek. 16/2003**
GMO i jordbruget (A 1330/miljø)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
- 1) at iværksætte et nordisk samarbejde omkring udredning og fastsættelse af, så vidt muligt koordinerede, retningslinjer for sameksistens med konventionelle og økologiske afgrøder ved evt. dyrkning af genmodificerede organismer, GMO i jordbruget
2) at iværksætte et fællesnordisk udredningsarbejde vedrørende de etiske aspekter af dyrkning af genmodificerede afgrøder
- Rek. 17/2003**
Nordisk-baltisk uddannelses- og forskningsområde (A 1328/kultur)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
- 1) at arbejde videre med Handlingsplan for uddannelses- og forskningsområdet mellem de baltiske og nordiske land samt Nordvest-Russland 2004–2006
2) at indkalde de nordiske og baltiske undervisnings- og forskningsministre til møde for at drøfte handlingsplanen og fremtidigt regionalt samarbejde i EU
- Rek. 18/2003**
Støtteordning for politisk aktive nordiske og russiske unge (A 1319/medborger)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
- at oprette en støtteordning til samarbejde mellem politisk aktive nordiske og russiske unge, indenfor den eksisterende stipendieordning
- Rek. 19/2003**
Handlingsplan for samarbejdet med Nordvest-Rusland (A 1327/velfærd/medborger/miljø)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
- at påbegynde udarbejdelsen af en handlingsplan for et styrket nærområdesamarbejde med Nordvest-Rusland inden udgangen af 2004
- Rek. 20/2003**
Biologisk mangfoldighed (A 1297/miljø)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
- 1) at styrke arbejdet for fælles initiativer til at sikre naturens mangfoldighed på alle biologiske niveauer – såvel i de nordiske lande som globalt. I særlig grad bør det gennem koordinering og nordisk samarbejde tilstræbes at opnå størst mulig indflydelse på beslutninger i EU's og andre internationale fora; herunder en samlet indsats for at tilvejebringe et fyldestgørende beslutningsgrundlag for oprettelsen af et internationalt videnskabspanel for miljøændringer i FN regi

- 2) at videreføre og intensivere det nordiske samarbejde om naturovervågning og arts-databaser, bl.a. gennem styrkelse af det fælles forskningsarbejde og kompetence-opbygningen på området; såvel for den materielle som den immaterielle værdi af den biologiske mangfoldighed
- 3) at gennemføre en erfaringsudveksling om effekten og hensigtsmæssigheden af forskellige anvendte politiske og forvaltningsmæssige virkemidler til at sikre den biologiske mangfoldighed

Rek. 21/2003**Miljøvenlig produktion og forbrug af energi (A 1298/miljø)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) at styrke gennemførelsen af de tidligere besluttede strategier for aktivt at fremme udbredelsen af vedvarende og miljøvenlig energi i de nordiske lande for derved at bidrage til en bæredygtig energipolitik
- 2) at udarbejde en statusrapport over, hvilke konkrete politikker og virkemidler, de nordiske landes regeringer, hver for sig og i fællesskab, i de sidste tre år (2001-2003) har gennemført for at øge brugen af vedvarende energi og naturgas samtidig med at brugen af øvrige fossile brændsler reduceres. Udvalget ønsker desuden en oversigt over, i hvilket omfang de gennemførte politikker og virkemidler har influeret på sammensætningen af kilderne til den faktiske energiproduktion og –forbrug
- 3) at undersøge muligheder og barrierer for fælles nordiske indsatser for at fremme en hurtig overgang til hydrogensamfundet og særligt at undersøge, hvilken betydning en, gerne fællesnordisk ”Hydrogenfond” kunne få for at nå dette mål og hvorledes fonden i givet fald bør etableres og finansieres gennem samarbejde mellem myndigheder, industri og energiselskaber, forskning, forbrugere m.fl.

Rek. 22/2003**Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen (A 1309/miljø og A 1314/miljø)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at fortsat virke for at sikre og forbedre Østersøens miljø, bl.a. gennem

- a) en ansøgning til IMO om at Østersøen bliver udpeget som et særligt følsomt hav-område (PSSA) med tilhørende bestemmelser for skibstrafikken
- b) en aftale om øjeblikkeligt forbud mod olietransporter med enkeltskrogede fartøjer i Østersøen til fordel for fartøjer med dobbelt - i vinterhalvåret isforstærket – skrog
- c) et umiddelbart totalstop for udslip af spildevand og fast affald fra fartøjer i Østersøen
- d) strenge sanktioner overfor fartøjer, der foretager ulovlige udslip
- e) en sænkning af svovlindholdet i fartøjernes bunkerolie i Østersøen i henhold til EU's hensigter med det langsigtede mål at opnå et niveau på max. 0,5 %
- f) en udredning omkring udslipsrelaterede fartøjs- og havneafgifter efter svensk og ålandsk model
- g) en vurdering af ledningssystemer (vejvisningssystemer) for skibstrafik i hele Østersøen samt en identitetsmærkning af fartøjer i Østersøtrafik
- h) indførsel af en satellitovervågning af skibstrafikken og udslippene i Østersøen som supplement til overvågningen fra fly og skibe
- i) forhindring af uønsket spredning af organismer til havmiljøet gennem udpumpning af ballastvand fra andre dele af Verden
- j) udpegning af egnede nødhavne for fartøjer med farlige laster, der er i havsnød
- k) sikring af et tilstrækkeligt beredskab i tilfælde af en katastrofe med udslip af miljø-farlige stoffer gennem samarbejde om materiel, uddannelse og fælles beredskabs-øvelser på tværs af nationale såvel som myndighedsgrænser i landene omkring Østersøen

Rek. 23/2003**Rovdyrforvaltning i Norden (A 1331/miljø)**

Nordisk Råd rekommanderer Finlands, Norges og Sveriges regeringer

- 1) at forstærke myndighedssamarbejdet og informationsudvekslingen om rovdyrforvaltningen i landene
- 2) at styrke forsknings- og udviklingssamarbejdet på området; herunder inddrage internationale erfaringer med særlig vægt på forebyggende arbejde

- 3) *at* udarbejde og løbende vedligeholde et fælles, eventuelt. net-baseret, informationsmateriale om de indhøstede erfaringer med forskellige forvaltningsstrategier og forebyggende foranstaltninger
- 4) *at* afholde fælles temamøder en gang om året, hvor såvel politikere, forskere, forvaltere, interesseorganisationer og medier fra de tre lande inviteres

Rek. 24/2003

Nordiska rådets filmpris (A 1276/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) *att* inrätta Nordiska rådets filmpris inkl. förslag till stadgar
- 2) *att* verka för att Nordiska rådets filmpris om möjligt etableras år 2004

Rek. 25/2003

Idrætten, en integrerende kraft i Norden (A 1315/kultur)

Nordisk Råd rekommandere Nordisk Ministerråd

- 1) *at* skabe rammer for nordisk og nordisk-baltisk erfaringsudveksling om at skabe incitament og vilkår for lokale (idræts-)organisationer, således at disse påtager sig en rolle med at fremme integration gennem deltagelse i det lokale foreningsliv
- 2) *at* sikre muligheder for økonomisk støtte til nordiske idrætsorganisationer for samarbejde mellem idrætsorganisationer i de nordiske lande for samarbejde mellem de nordiske lande og for samarbejde mellem Norden og Baltikum for at fremme integration
- 3) *at* iværksætte forskning om idrætten som integrerende kraft

Rek. 26/2003

Domænetab (A 1321/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at fremlægge et ministerrådsforslag til, hvordan sprogpolitik i Norden kan tilrettelægges i lyset af den voksende internationalisering og med henblik på at støtte de nordiske sprog som komplette, samfunds bærende sprog

Rek. 27/2003

Nordisk oplæsningskonkurrence – arbejde med nordiske klassikere i grundskolen (A 1326/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at iværksætte en nordisk oplæsningskonkurrence, hvor der i hvert land udpeges en vinder og at alle vinderbidrag udgives på cd-rom og sættes på hjemmesiden, som en nordisk ”oplæsnings-kvintet”

Rek. 28/2003

Nordisk Ministerråds budget 2004 (B 219/presidiet, C 2, C 1)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) *att* öka insatsen till områdena narkotika, människohandel och sexuell hälsa inom närområdet med TDKK 1500
- 2) *att* öronmärka 500 TDKK inom budgetposten 5-0445-1 Ministerrådets strategiske initiativer till arktiska samarbetsaktiviteter
- 3) *att* tillägga följande prioritering i budgetposten Arktisk samarbetsprogram: ”at muliggøre støtte til de forskningsnetværk som blev udviklet under Arktisk forskningsprogram som blev afsluttet i 2003”
- 4) *att* overvåge huruvida särskilda hänsyn kan tas till följande teman i genomförandet av budgeten 2004: Nordiskt filmpris, telemedicin, civil krishantering, fiskeri, säkerhetspolitisk forskning
- 5) *att* i budgeten för år 2005 ge hög prioritet för: Gränshinder, Närområdet samt Nordens och det nordiska samarbetets roll i ett nytt Europa
- 6) *att* i dialog med Nordiska rådet hösten 2003
 - samråda om förbättringar vad avser hela budgetproceduren och budgetdokumentet, samt öka insynen i budgetbyggnaden och projektdelen
 - samråda om målsättningar och teman för det framtida nordiska samarbetet i ett långsiktigt prioriteringsperspektiv
 - samråda, på utskottsnivå, om sektorernas aktiviteter inkl. projektverksamhet, samt om ministerrådsförslag, samarbetsprogram och handlingsplaner innan dessa formellt översänds till rådet
 - värdera igen de nya strategiska satsningarna i Ny nordisk dagsorden

7) Ansökan från Nordiska Akvarellmuseet kan prövas inom den sedvanliga prövningsen av projektansökningar eller av nordiska stödordningar

Nordiska rådet hemställer till Nordiska ministerrådet att företa följande ändringar i budgeten för år 2004, jämfört med Ministerrådsförslag om Nordisk Ministerråds budget 2004 (B 219/presidiet; C 2):

Ökning av anslag för insatser till områdena narkotika, människohandel och sexuell hälsa inom Närområdet (i TDKK) 1500

Budgetpost:	Namn	Belopp (TDKK)
2-0830-1	Demokrati og medborgerpolitik	1500

Summa ökning (TDKK) 1500

Minskning (i TDKK) av anslagen till följande:

Budgetpost	Namn	Belopp (TDKK)
1-2296-1	Nordiska kulturprojekt i utlandet	300
2-0810-3	Informasjons- og kontaktvirksomhet	550
4-4110-1	Prosjektmidler – Arbejdsmarked og -arbejds- miljø	250
4-6710-1	Projektmedel – Konsument	200
4-7110-1	Prosjektmidler – Lovgivning på justissektorens område	200

Summa minskningar (TDKK) 1500

Interne vedtak

Internt vedtak 1/2003 **Kommittéforslag om rapporten "Övergången från trepelarprofilering till utskottsbaserat vardagsarbete" (A 1337/kk)**

Nordiska rådet beslutar

att överlämna rapporten till Presidiet för vidare behandling och eventuell åtgärd

Internt vedtak 2/2003 **Nordens och det nordiska samarbetets roll i ett nytt Europa (A 1294/presidiet)**

Nordiska rådet beslutar

att temat "Nordens och det nordiska samarbetets roll i ett nytt Europa" bör bli ett av huvudteman i rådets långsiktiga prioriteringar. Dialogen om temat med Nordiska ministerrådet bör även omfatta temats ekonomiska ramar

Internt vedtak 3/2003 **Vice president i Nordiska rådet (A 1336/presidiet)**

Nordiska rådet antar följande interna beslut

att inrätta en försöksordning på två år för en vice president i Nordiska rådet, att gälla från och med presidentperioden 2004

att vid den 55:e sessionen och den 56:e sessionen välja en president och en vice president av Nordiska rådet för år 2004 respektive år 2005

att återkomma till Nordiska rådets 57:e session år 2005 med en evaluering av försöksordningen

Vedtak om ikke å foreta seg noe

1 Medlemsförslag om at Nordisk Ministerråd foretar en kartlegging av hva som skal til for å kunne innlemme de døves tegnspråk i den nordiske språkkonvensjonen (A 1312/velferd)	mentarisk inflytande i vapenexportpolitiken (A 1295/presidiet)
2 Medlemsförslag om öppenhet och ökat parla-	3 Medlemsförslag om resehandböcker för Nordens närområden och Västnorden (A 1324/kultur)

Vedlegg 2**Resolusjon fra 12. parlamentarikerkonferansen i Østersjøområdet****Resolution**

antagen av den 12e Østersjøkonferansen (BSPC) i Uleåborg, Finland 8-9 september 2003

Konferensens deltagere som koncentrerade diskussionerna till

1. ETT KUNSKAPSBASERAT SAMHÄLLE i Østersjøområdet samt dess påverkan på ARBETSMARKNADEN,
2. SJÖSÅKERHET i Østersjøområdet ur transport- og miljøsynpunkt

avseende punkt 1***som noterar***

- globaliseringen og den snabba samhällsförändringen från ett industrisamhälle över ett serviceorienterat samhälle till ett kunskapsbaserat og jämställt samhälle
- det internationellt vedertagna informationssamhällsindexet, som visar att ingen av de europeiska regionerna är så väl förberedd for det kunskapsbaserade samhället som Nordeuropa.
- OECD:s definition på det livslånga lärandet, som omfattar individuell og social utveckling i alla former og i alla sammenhang – på det formella planet i skolorna, vid yrkesutbildning, vid högskolorna og under vuxenutbildning - på det icke-formella planet i hemmet, på arbetet og ute i samhället, med särskild uppmärksamhet på kunskapsstandarder og färdigheter som alla behöver, oberoende av ålder

uppmannar CBSS og deras regeringar att

- utnyttja det kunskapsbaserade samhällets möjligheter samt även det nätverk som det för med sig i den regionsskapande process som fortgår i Østersjøområdet, særskilt genom att skapa en effektiv og säker IT-infrastruktur till gagn for alle medborgare i regionen.
- förbättra möjligheterna for det kunskapsbaserade samhället genom att stimulera utvecklingen av språkfärdighet, även modersmålsfärdighet, samt forståelse for andre kulturer
- verka for att avgångsbetyg skall godtas ömsesidigt, samt skapa fler examina som är gemensamma for flera institutioner i Østersjøregionen, med harmoniserade undervisningsnivåer og kursinnehåll for att härigenom skapa förutsättningar for arbeidskraftsressursernas rörelse över gränserna.

- öka den fysiska rörligheten genom att skapa særskilda lättnader for besökande stipendiater på student- og forskarnivå, på lång sikt även innefattande en vision om visumfritt resande mellan Ryssland og EU.
- överenskomma om en gemensam strategi for att utveckla det kunskapsbaserade samhället i Østersjøområdet samt att förverkliga denna strategi genom gemensamma projekt, gemensamma utbildningsprogram samt gemensamt styrda vetenskapliga nätverk, som t. ex. distansundervisning og virtuelle nätverk for østersjøuniversiteten.
- göra Østersjøregionen till ett pilotområde for införandet av kunskapssamhället genom att utföra observationer samt beskrivna og klassificera de åtgärder som studeras samt genom att skapa standarder for framtida verksamhet i Europa.
- överväga möjligheten att skapa en databas över lediga arbeten i østersjøområdet for att erbjuda ömsesidigt utbyte av arbeidskraft samt utnyttja befintliga databaser for lediga arbetstillfällen og utveckla dem på ett sätt som gör dem användbara for Østersjøområdets arbeidsmarknad.
- på ett djupare plan skapa kommunikasjons- og læroproesser utöver undersökningar og forskningsprosjekt, som skall koncentreras till en mängd olika områden inom kultur og samhällsstudier.
- prioritera en betydligt mer effektiv kontakt mellan utbildning, yrkesutbildning og anställning.
- främja förbättrade färdigheter og det livslånga lärandet for att tillgodose en anpassning till arbetsutbudet, konkurrensförmågan og välfärden på arbeidsmarknaden og i samhället i Østersjøländerna.
- stärka dialogen på arbeidsmarknaden og samtidigt underletta tilgjengeligheten till arbeidsmarknaden genom att ge alle lika behandling og gjennom att förbättra förhållandena på arbeidsplatserna
- ha i åtanke att Østersjøregionen bara kan blomstra om arbeidsmarknaderna fungerer og om det finns kvalificerad arbeidskraft.
- stödja teknologiöverføringsinstitusjonerna for at stimulere innovasjonsmekanismerna

Har överenskommit om att:

- stödja utvecklingen av ett nätverk av skoler for allmän sjukvård kring Østersjøen for att utveckla samhällets förmåga att förebygga og kontrollere allvarliga hot mot människors hälsa og med en samordning av ny teknik og utbildningsprogram som mål.

avseende punkt 2

som noterar:

- att sjöfartsolyckornas antal ökar i Europaregionen, vilket redan har åsamkat befolkningen, miljön och ekonomin förödande skada, samtidigt som det finns en stor risk att Östersjön när som helst kan drabbas av en liknande ekologisk katastrof
- del II av ”Sjösäkerhet” i de resolutioner som antogs av deltagarna i 10:e och 11:e Östersjökonferenserna i Greifswald (2001) och S:t Petersburg (2002) och det pågående genomförandet av dessa.
- de resultat och de angreppssätt som framkommit vid HELCOM/IMO/EU:s workshop som genomfördes 11 – 12 mars 2003 i Rostock/Warnemünde (Tyskland)
- det beslut och de med beslutet sammanhängande resolutionerna som antog vid den 24:e ordinarie HELCOM-sessionen, HELCOM:s ministermöte och det första gemensamma HELCOM/OSPAR-ministermötet som genomfördes 25-26 juni 2003 i Bremen (Tyskland) som ett viktigt, om än ej tillräckligt europeiskt steg på vägen mot att ge sjösäkerhet en prioriterad ställning, och därigenom en viktig förutsättning för skyddet av den marina miljön

uppmannar CBSS och dess regeringar och HELCOM att

intensifiera ansträngningarna för att förbättra säkerheten till havs inom alla berörda institutioner, inklusive IMO:s organisationer, särskilt genom att fullt stödja:

- ansträngningarna för att avsätta Östersjöområdet som ett Särskilt känsligt havsområde (PSSA), inom IMO och införa strängare regler för att förebygga utsläpp från fartyg
- ett införande på internationell nivå inom alla berörda institutionen, inklusive IMO, av enhetliga regler för att begränsa tillträde för fartyg som inte motsvarar minimistandard samt införandet av ett förbud med omedelbar verkan avseende tillträde för oljetankers med enkelskrov av kategori 1 till europeiska farvatten och hamnar
- ansträngningarna för att undersöka möjligheterna till en enhetlig tillämpning av reglerna för isklassning av fartyg och organisationen för isbrytning under vinterperioden i Östersjöområdet
- Europakommissionen under genomförandet av dess förslag för ökad sjösäkerhet i enlighet med internationell sjörätt
- upprättande och fastställande, så snart som möj-

ligt, av skyddsplatser samt en intensifiering av samarbetet mellan Östersjöländerna för att genomföra Europeiska gemenskapens koncept om skyddsplatser, samt ytterligare ansträngningar för att snabbt införa rutiner för att styra skadade fartyg i hamn och erbjuda ersättning för oåterkalleliga förluster

- Östersjöstaternas skyndsamma ratificering av den nya IMO-konventionen om ökat ansvar för oljefonderna som överenskommet i år
- prioritering av ratificeringen av konventionerna för civilrättsligt ansvar för bunkeroljenedsmutning samt skador åsamkade av farligt gods samt av ratificering av en konvention avseende bortfrakt av skeppsvrak
- framtagande av ett ”Östersjömemorandum” bland Östersjöländerna som skall garantera en ekologiskt sund sjötransport i hela östersjöområdet genom att minska utsläppen från sjöfartsoperationer, särskilt avgasutsläpp i hamnar.
- arbeta för att uppnå en så effektiv kustbevakning och flygövervakning som möjligt samt för att upprätta särskilda zoner i farliga områden i Östersjön där stora sjögående fartyg (särskilt tankers som fraktar olja och kemikalier) inte får navigera utan lots.
- systematisk arbeta för en ratificering av de viktiga internationella konventionerna, så att så många konventioner som möjligt kan tillämpas av Östersjöländerna

har överenskommit om att

betona vikten av att BSPC verkar aktivt för att följa utvecklingen inom ”The Wider Europe”-initiativen

uppmanna den Permanenta kommittén att följa värderingen av CBSS arbete samt att stärka Östersjökonferensen som den parlamentariska dimensionen av CBSS

överbringa ett särskilt tack till regeringen i Mecklenburg-Vorpommern för dess stora insats i färdigställandet av denna resolution

uppmanna den Ständiga kommittén, tillsammans med BSPC:s observatörer i HELCOM, att fortsätta att arbeta för sjösäkerhetsfrågorna.

tacka alla som varit engagerade i arbetet med att bekämpa följderna av de senaste tankerolyckorna

antar

med tacksamhet erbjödandet från det norska parlamentet Stortinget att arrangera den 13:e Östersjökonferensen den 29-31 augusti 2004 i Bergen

Vedlegg 3**Resolusjon fra 13. parlamentarikerkonferansen i Østersjøområdet****Resolution*****Antagen av den 13:e Østersjøkonferansen (BSPC)***

Deltagarna i konferensen*, valda företrädare från östersjöländerna, som samlades i Bergen, Norge, den 30-31 augusti 2004 för att diskutera hållbar utveckling, skydd av den marina miljön och gemensamma problem- och ansvarsområden i Østersjøregionen och framtiden för parlamentarikersamarbetet i norra Europa,

är övertygade om

- att ett gemensamt parlamentariskt fokus på östersjöfrågor är oundgängligt för att identifiera praktiska områden där åtgärder kan vidtas av Østersjørådet, HELCOM, andra regionala organisationer och nationella regeringar och att detta inte bara kommer att gynna enskilda länder utan även det internationella samarbetet och hela regionen,

noterar

- den successiva utvecklingen för att stärka den parlamentariska dimensionen i Østersjøregionen och för att få ställning som parlamentarisk samarbetspartner i Østersjørådet.
- den nordliga dimensionen och den europeiska grannskapspolicyn för att främja vidareutveckling av regionalt och subregionalt samarbete,

beaktar

- att samarbetet mellan regeringar och parlamentariker erkänner och drar nytta av de icke-statliga organisationernas erfarenheter för att tillse att befolkningarna deltar på gräsrotsnivå i det politiska, samhälleliga och ekonomiska livet,

uppmanar regeringar i Østersjøregionen och Østersjørådet

- att stödja partnerskapet för folkhälsa och socialt välfärd och därigenom förbättra samarbetet och samordningen för att förebygga större folkhälsoproblem,
- att stödja upprättandet av ett partnerskap för utbildning om miljöeffekter på folkhälsan,

- att stärka grundidén om ett civilsamhälle genom att involvera icke-statliga organisationer, där så är lämpligt, i beslutsprocessen och stärka samarbetet mellan icke-statliga organisationer i regionen, t.ex. genom att ge ekonomiskt stöd till sådana organisationers internationella nätverksarbete,

uppmanar regeringar i Østersjøregionen, Østersjørådet och HELCOM

- att vidta åtgärder för att minska trycket på den marina miljön och bekämpa övergödning av Østersjön i syfte att främja ett välbalanserat ekosystem,
- att beakta behovet av att genomföra resultaten av trettio år med Helsingforskonventionen och utveckla gemensamma förslag inom ramen för HELCOM för kompletterande åtgärder i syfte att uppnå ytterligare förbättringar av sjösäkerheten i Østersjön samt lägga fram dessa förslag för internationella sjöfartsorganisationens (IMO) sjösäkerhetskommitté (NAV),
- att stödja effektiva samordnade skyddsåtgärder (APM – associated protective measures) i enlighet med relevanta uttalanden i Østersjøkonferensens samtliga resolutioner om skydd av den marina miljön i Østersjön,

anmodar den permanenta kommittén

- att utarbeta förslag om hur den parlamentariska dimensionen skall utvecklas i samarbete med Østersjørådet och deltagande parlamentariker samt interparlamentariska organ.

Dessutom

välkomnar konferensen och emottager med stor takksamhet den vänliga inbjudan från det litauiska parlamentet att genomföra den 14:e Østersjøkonferensen den 28-30 augusti 2005 i Vilnius.

* Baltiska församlingen, St. Petersburg stad, Danmark, Estland, Ryska federationens federala församling, Förbundsrepubliken Tyskland, Finland, Fria hansastaden Bremen, Fria hansastaden Hamburg, Lettland, Litauen, Mecklenburg-Vorpommern, Nordiska Rådet, Norge, Europarådets parlamentarikerförsamling, Polen, Schleswig-Holstein, Sverige, Åland.

Vedlegg 4

Uttalelse fra den 6. arktiske parlamentarikerkonferanse

Vi, valgte representanter fra Canada, Danmark/Grønland, Finland, Island, Norge, Russland og Sverige, som møttes i Nuuk, Kalaallit Nunaat, Grønland, 3. – 6. september 2004, for å diskutere felles anliggender og ansvar i forhold til Den arktiske region,

- 1) **som minner om** Konferanseresolusjonene fra de fem tidligere Parlamentarikerkonferansene i Arktisk region avholdt i perioden 1993 - 2002;
- 2) **overbevist om** at disse Konferansene, og de omforente Konferanseresolusjonene som disse munnar ut i, tjener et verdifullt formål ved å fokusere på felles arktiske spørsmål blant Nordkalottens folk og parlamenter, og at de bidrar til å peke på praktiske områder der våre nasjonale regjeringer kan gripe inn, og ikke bare er til nytte for individuelle land og de arktiske regionene generelt, men også ved at de øker internasjonalt samarbeid og det bidrag de arktiske land kommer med for å håndtere store, verdensomspennende miljømessige, økonomiske og sosiale problemer;

A. har merket oss

- 3) stadig flere bevis på at dominerende praksis og strategier når det gjelder økonomi og ressursbruk i de fleste deler av verden, herunder i Arktis, ikke er bærekraftige og fører til miljøforverring, lidelse i mange arktiske samfunn samt kulturelle påkjenninger, særlig i urbefolkningssamfunn, noe som øker ansvaret for og gjør det stadig mer påkrevd med politikk, aktiviteter og støtte som fremmer bærekraftig utvikling i praksis, slik dette ble skissert på FNs verdenstoppmøte om bærekraftig utvikling i Johannesburg 2002;
- 4) de verdensomspennende konsekvensene av raske klimaendringer og ultrafiolett stråling i Arktis, der en viktig årsak er menneskelig innvirkning, særlig økte utslipp av CO₂ og andre klimagasser, og at disse endringene skjer i global målestokk;
- 5) den dyptgripende miljømessige innvirkningen på økosystemer, fauna og habitat, herunder genetiske endringer og tap av biologisk mangfold, som de raske klimaendringene og økende økonomisk aktivitet har i Arktis, og de mangesidige trusler og utfordringer dette innebærer for trivselen til beboerne i Arktis;
- 6) at bruken av arktiske skipsruter sannsynligvis vil øke, herunder Den nordlige sjøruten samt , Nordvestpassasjen, sammen med interessen for å bygge ut ressursene på den arktiske kontinentalsokkelen;
- 7) miljørisikoen ved skipsfart i stor målestokk i arktiske farvann, særlig ved transport av olje og an-

dre farlige stoffer, og den påfølgende trussel dette innebærer for kystsamfunn og de levende resurser de er avhengig av. Denne risikoen øker ansvaret til nordlige og arktiske folk og lokale styresmakter når det gjelder arktisk skipsfart, kystvern samt forvaltning av havets levende ressurser, og økt bruk av flermodus (sjø-, land-, luft-) transport i Arktis;

- 8) at regjeringer og politiske beslutningstakere snartest mulig må reagere på og håndtere de raske endringskrefter av klimatisk, miljømessig, sosial og økonomisk art som påvirker Arktis, slik at en kan sikre mangfold og bevaring av det arktiske miljøet samt bærekraftig trivsel kulturelt, sosialt og økonomisk for beboerne i Arktis, herunder urbefolkningene.
- 9) det kulturelle mangfoldet, livskraften og dynamismen i arktiske samfunn og potensialet for nye teknologier og betingelser i tilknytning til urgamle kulturelle skikker og tradisjoner, slik at ny livskraft oppstår i arktiske samfunn for å møte globale endringer.

B. tar i betraktning

- 10) at Arktisk Råd lykkes stadig bedre med samarbeid og sammenheng innenfor aktivitetene i arktiske land og har gitt stemme til den rollen Arktis spiller i internasjonale anliggender i henhold til Inarierklæringen i 2002; har spesielt merket seg at under Islands formannskap lyktes det å gjøre ICT til en prioritet i Arktisk Råd, og de framskritt som er gjort for å øke samarbeidet mellom Arktisk Råd og EU; de vellykte bestrebelsene for å styrke vitenskapelig og teknologisk samarbeid i Arktis og konklusjonene fra Arctic Science Summit Week; arbeidet for å styrke økonomisk støtte, ansvarlighet og maksimal kostnadseffektivitet i Arktisk Råds prosjekter gjennom et Prosjektfond for AR, og de skritt som er foretatt for å gjøre Arktis til et internasjonalt eksempel på alternativ bruk av fornybare energikilder;
- 11) de omfattende funn som er gjort av Arctic Climate Impact Assessment (ACIA), og konklusjonene til Intergovernmental Panel on Climate Change, som bekrefter at det skjer raske og betydelige klimaendringer i arktiske strøk, med store miljømessige, økonomiske, sosiale og politiske konsekvenser;
- 12) beslutningen om å utarbeide en Arctic Human Development Report (AHDR) på ARs ministermøte i Inari i 2002 for framlegging på ARs ministermøte i Reykjavik i november 2004;

- 13) den pågående utviklingen av Arctic Marine Strategic Plan (AMSP) for framlegging på ARs ministermøte i Reykjavik i november 2004;
- 14) resolusjonen fra UNEP i februar 2004, for økt miljøvoervåking i Arktisk region;
- 15) den bemerkelsesverdige framgangen i utbyggingen av Universitetet i Arktis og viktigheten av dettes akademiske og mobilitetsprogrammer for oppbygging av kapasitet i Arktis;
- 16) erklæringen fra det første utdannings- og forskningsministtermøtet for medlemsstatene i Arbeidstakeren, vedtatt i juni 2004;
- 17) den Andre Handlingsplan for Den nordlige dimensjon i ekstern og grenseoverskridende eller regionalt utviklingssamarbeid i EU, herunder NDs miljøpartnerskap, det sosiale partnerskap og Partnership og Den nordlige dimensjon, og i tillegg, Den nordlige dimensjon i Canadas utenrikspolitikk og iverksettelsen av USAs Plan for utvidet partnerskap i Nord-Europa (e-PINE);
- 18) initiativ for å utarbeide regionale eller globale protokoller for motortransport med henblikk på fremming av "clean technology" kjøretøy;
- 19) World Summit on the Information Society, 2003;
- 20) Kommuneet om Barentsrådet, 2003;
- 21) beslutningene og anbefalingene fra World Eco-tourism Summit, arrangert av World Tourist Organization og UNEP, 2002;
- 22) framdriften mot et stort internasjonalt tverrfaglig forskningsprogram, det internasjonale polaråret 2007-2008, med opprettelse av nasjonale IPY-komiteer i arktiske land;

C. ber regjeringene i Arktisk Region og institusjonene i EU å

- 23) i. omgående utarbeide nødvendig strategi og anbefalinger for iverksettelse gjennom internasjonale organisasjoner for å håndtere raske klimaendringer i Arktis;
 - ii. i lys av ny forskning og endret ansvar og administrative strukturer i Arktis å utvikle forvaltningsprosedyrer som støtter arktiske samfunn i tilpasningen til klimaendringer;
 - iii erkjenne at tilpasning er en nødvendig men tilstrekkelig strategi som svar på klimaendringer, og derfor gå til avhjelpende skritt for å redusere utslipp av klimagasser, fremme utvikling og bruk av alternative energikilder, og iverksette strategier som øker energieffektiviteten i arktiske økonomier og bevaringen av karbonsluk;
 - iv. fortsette forskning på arktisk klima og oppfølging av gjenværende hull i kunnskapen, samt knytte sammen Nordkalottnettverk innen forskning;
 - v. investere spesielle ressurser i å undersøke videre virkninger av klimaendringene og økt UV-stråling på menneskets helse samt lage offentlige programmer som håndterer slik risiko, med særlig henblikk på urbefolkninger;
 - vi. Revurdere naturvernpolitikken i lys av endringer i klima og økologiske konsekvenser;
 - vii. melde aktivt fra om funnene til ACIA i Arktiske region og internasjonalt, og henlede oppmerksomheten på mulige vidtrekkende virkninger av klimaendringer på arktiske og globale økosystemer samt på kulturell, sosial og økonomisk trivsel hos arktiske innbyggere;
 - viii. innarbeide materiale fra ACIA-prosessen i relevante utdannings-, forsknings- og opplæringsprogrammer;
 - ix. oppfordre Universitetet i Arktis til å utvikle pensum basert på funnene til ACIA, særlig i forhold til storsamfunn og lokalsamfunn som er spesielt sårbare overfor klimaendringer.
- 24) sikre at det foreligger et sterkt arktisk budskap i nasjonalt og internasjonalt arbeid med iverksettelsen av Kyotoprotokollen og resultatene av toppmøtet om bærekraftig utvikling som inneholder viktige spørsmål som tilgang på vann, matvareresikkerhet, og kjemikalier.
- 25) se nøye på maritim skipsfartspolitik med tilknyttede støtte- og reguleringsmekanismer for å sikre at disse oppfyller aktuelle og forventede fremtidige nasjonale behov og internasjonale aktiviteter, og med dette for øye iverksette følgende tiltak:
- i. gripe, på en bærekraftig måte, de muligheter som ligger i utsiktene til åpning av nye arktiske sjøruter;
 - ii. utarbeide politiske strategier som reduserer og forebygger forurensning i arktiske marine miljøer, bevare arktisk marint biologisk mangfold og sikre bærekraft i bruken av arktiske marine ressurser;
 - iii. samarbeide med IMO for å sikre at det innarbeides forsvarlige miljøstandarder i Arctic Shipping Code som nå er under utarbeidelse;
 - iv. oppmuntre til utvikling av forbedret skipsteknologi til anvendelse i islagte farvann og sikre mer åpen og korrekt informasjon om kvaliteten på skipene i arktiske farvann;
 - v. sikre tilstrekkelig med ressurser og kapasitet til å muliggjøre effektiv og betimelig reaksjon på oljesøl og uhell i marine miljøer.
- 26) følge opp funnene i Arctic Human Development Report ved å:
- i. Sette i verk konkrete tiltak og forskningsinitiativer med det mål å fylle kunnskapshull som er påpekt i rapporten, og derved fokusere

- Nordkalottens forskning på spørsmålet som gjelder menneskelig utvikling i framtida ;
- ii. bruke funnene til AHDR som innspill i utformingen og kvessingen av agendaen for den menneskelige dimensjon i Det internasjonale polaråret;
 - iii. melde fra om resultatene til AHDR som utdanningsstoff i prosjekter som sprer forskning på Internett, på samme måte som Menneskelige dimensjoner i arktiske miljøer (www.thearktiske.is), og derved spre bevisstgjøring om det kulturelle mangfold hos arktiske innbyggere;
 - iv. periodisk vurdere framdrift en i spørsmål som håndteres i AHDR, med særlig fokus på likestilling og behov og muligheter for barn og unge;
 - v. arbeide systematisk for å fylle kunnskapshull som er påpekt i rapporten mht. den sosiale, kulturelle og økonomiske trivsel blant arktiske beboere og deres politiske deltakelse.
 - vi. oppmuntre Universitetet i Arktis til å utarbeide pensum basert på funnene til AHDR;
 - vii. styrke fokus på urbefolkningenes interesser i forhold til økonomiske aktiviteter, og i utvinningsindustrien, med henblikk på å å verne om retten til selvbestemmelse, jordrettigheter og kulturelle rettigheter som de arktiske urbefolkningene har.
- 27) oppfordre Arktisk Råd til å være ledende i utviklingen av agendaer for nasjonale og internasjonale aktiviteter relatert til bærekraftig utvikling, klimaendringer, helse, helsefarer, likestilling, barns rettigheter, demografiske og utdanningsspørsmål i Arktis, som er sammenvevd med og går til roten av de utfordringer de arktiske regioner står overfor;
- 28) sikre at urfolkene deltar på alle nivåer i forskning og beslutningsprosessen i Arktisk Råd;
- 29) styrke ytterligere samarbeid og samspill mellom Arktisk Råd og EU, basert på Handlingsplanen for perioden 2004-2006 for Den nordlige dimensjon i EU, der Arktis spiller en mer synlig rolle enn før;
- 30) støtte de nødvendige skritt for å muliggjøre opprettelsen av et Prosjektstøttefond eller en lignende mekanisme for AR som kan sikre at det mobiliseres økonomiske ressurser til utarbeidelse og iverksettning av prosjekter innen Arktisk Råd på en mer betimelig og effektiv måte;
- 31) sikre at det finnes kjernefinansiering av Universitetet i Arktis opp til et forsvarlig og stabilt nivå;
- 32) delta aktivt i planleggingen av Det Internasjonale Polaråret 2007-2008, og støtte og finansiere National Committees og koordineringen via International Council for Science, og oppmuntre til full innlemmelse av Arktis' sosiale, kulturelle og økonomiske dimensjon, herunder tradisjonell kunnskap i nordlige urfolksamfunn;
- 33) oppmuntre medlemsstater i Arktisk Råd til å styrke arktisk turisme og gjøre den mer bærekraftig ved å vedta politiske strategier og reguleringer som støtter lokale økoturisme -initiativ og turistrelaterte næringer, og sikre at aktivitetene er miljømessig sunne, akseptable for og beskyttende overfor lokale kulturer og verdier, og at de fører til vern om og langsiktig forvaltning av arktisk fauna og arktiske historiske ressurser. Et bidrag til dette vil være oppmuntring og hjelp til å utarbeide informasjons – og læremateriale som passer for turismen i hver enkelt region, samt bistand til internasjonal kommunikasjon og regnskapsføring som er avgjørende i moderne turisme. Utarbeidelse av en internasjonalt godkjent standard for miljømessig bærekraftige arktiske turistoperatører kan vurderes.

D. ber parlamentarikerkomiteen i Arktisk Region å

- 34) overbringe et sterkt budskap til regjeringene i de arktiske statene om hvor betydelige og alvorlige klimaendringene i Arktis er, og hvor mye det haster at de håndteres;
- 35) delta aktivt i evalueringen og den periodiske oppfølgingen av Arctic Human Development Report;
- 36) delta aktivt i Arktisk Råds Informasjons – og kommunikasjonsnettverk, og fremme innlemming i Arktisk Råds aktiviteter av et arktisk ICT pilotprosjekt, TRAICE (Target Region Arktiske Information Communications Enquiry), som allerede er presentert for Arktisk Råd;
- 37) be om informasjon om iverksettelsen fra relevante myndigheters side i hvert land av ARs anbefalinger og Arctic Climate Impact Assessment, legge forholda til rette for diskusjon i parlamentene om hva det innebærer for Arktis og for nasjonal og internasjonal politikk og tiltak at det foreligger økende kunnskap om arktiske klimaendringer, og særlig oppfordre til koordinering av aktiviteter som svar på klimaendringer, der aktivitetene rettes mot sosial og økonomisk bærekraft;
- 38) sikre at det skjer forsvarlig og kontinuerlig oppfølging i parlamentene i de arktiske land av implikasjonene for arktiske regioner og folk av konklusjoner, anbefalinger og avtaler fra toppmøtet i Johannesburg, og i så henseende samarbeide nært med FNs Kommisjon for bærekraftig utvikling;
- 39) vurdere muligheten for å sette i gang en prosess som over tid kan føre til et bindende juridisk system for bevaring av og bærekraftig bruk av Arktis og dets marine miljø;

- 40) vurdere å sette diskusjonen om den globale relevans av det Internasjonale Polaråret på dagsordenen for den 8. Parlamentarikerkonferansen i Arktisk Region.

E. Konferansen

- 41) erkjenner interessen blant og tilstedeværelsen av parlamentariske observatører og representanter fra statlige myndigheter og NGOer på denne Konferansen, og er klar over den viktige rolle disse spiller ved å overbringe budskap videre og støtte de tiltak som her er drøftet;
- 42) hilser det kommende russiske formannskapet i Arktisk Råd velkommen og ser fram til å fortsette samarbeidet med Arktisk Råd i 2004-2006;
- 43) er glad for og tar imot den vennlige invitasjonen fra Sverige som vil være vertskap for den Sjuende Konferansen i 2006.

6. Parlamentarikerkonferanse i arktisk region,

Nuuk, Grønland, 3.-6. september 2004

Hovedbudskap

De valgte representanter fra Canada, Danmark/Grønland, Finland, Island, Norge, Russland og Sverige, som møttes i Nuuk, Grønland, 3. – 6. september 2004, for å diskutere felles problemer og ansvar i forhold til Den arktiske region,

har merket seg at

1. Det arktiske klimaet oppvarmes raskt og det ventes enda større endringer;
2. Rask arktisk oppvarming vil sannsynligvis ha betydelig innvirkning på hele planeten, og de verdensomspennende miljømessige, økonomiske, sosiale, kulturelle og politiske konsekvensene av de arktiske klimaendringene må håndteres globalt;
3. Klimaendringer og økt ultrafiolett stråling i Arktis har stor innvirkning på den, sosiale, kulturelle og økonomiske trivselen til folkene i Arktis, utgjør en betydelig helsefare for beboerne i Arktis og truer levebrødet og identiteten til visse samfunn i Arktis, særlig urfolkenes samfunn.
4. Klimaendringer i Arktis har allerede betydelig miljømessig innvirkning på arktiske økosystemer, fauna og habitat.
5. Menneskelig innvirkning, særlig økte utslipp av CO₂ og andre klimagasser, er en viktig årsak til klimaendringer i Arktis;
6. Med klimaendringene øker muligheten for bruk av arktiske skipsruter i stor grad;
7. Regjeringer og politiske beslutningstakere må snarest mulig reagere på og håndtere klimaendringene i Arktis og konsekvensene av dem.

Ber regjeringene i Arktisk region og EUs institusjoner å

8. gå til avhjelpende skritt for å redusere utslipp av klimagasser, og øke energieffektiviteten i arktiske økonomier og fremme utvikling og bruk av fornybare energikilder;
9. utvikle forvaltningsprosedyrer som støtter arktiske samfunn i tilpasningen til klimaendringer;
10. sikre at de muligheter som ligger i utsiktene til åpning av nye arktiske sjøruter, blir grepet på en bærekraftig måte, og at den risiko som ligger i arktisk skipsfart i stor skala får en ramme av forsvarlige miljøstandarder, forbedret skipsteknologi og spredning av åpen og korrekt informasjon om kvaliteten på skip i arktiske farvann;
11. melde aktivt fra om funnene til ACIA i Arktisk region og internasjonalt, og innlemme materiale fra ACIA i relevante utdannings-, forsknings- og opplæringsprogrammer i hele Arktis;
12. fortsette forskning på arktisk klima og følge opp gjenværende kunnskapshull ;
13. periodisk vurdere framdriften i bærekraftig menneskelig utvikling i Arktis ved å arbeide systematisk og kontinuerlig for å fylle kunnskapshull som er påpekt i AHD-rapporten og delta i Det Internasjonale Polaråret med innlemming av komponenter fra sosial og humanistisk vitenskap;
14. sikre at kjernefinansiering av Universitetet i Arktis heves til et forsvarlig og stabilt nivå;
15. støtte de nødvendige skritt for å muliggjøre opprettelsen av et Prosjektstøttefond for AR for å mobilisere økonomiske ressurser til utarbeidelse og iverksetting av prosjekter innen Arktisk Råd på en mer betimelig og effektiv måte;
16. sikre at urfolkene deltar på alle nivåer i forskning og beslutningsprosessen i Arktisk Råd;

Ber parlamentarikerkomiteen i Arktisk Region å

17. overbringe et sterkt budskap til regjeringene i de arktiske statene om hvor betydelige og alvorlige klimaendringene i Arktis er, og hvor mye det haster at de håndteres;
18. delta aktivt i fortsatt evaluering av funnene i Arctic Human Development Report;
19. delta i Arktisk Råds Informasjons – og kommunikasjonsnettverk, og aktivt fremme utviklingen og iverksettelsen av et arktisk ICT pilotprosjekt, TRAICE (Target Region Arktiske Information Communications Enquiry);
20. vurdere muligheten for å sette i gang en prosess som over tid kan føre til et bindende juridisk system for bevaring og bærekraftige aktiviteter innenfor Arktis, herunder dets marine miljø;
21. sikre at det skjer forsvarlig og kontinuerlig oppfølging i parlamentene i de arktiske land av konklusjoner, anbefalinger og avtaler fra toppmøtet i Johannesburg.

Vedlegg 5**Unge parlamentarikere fra Barentsregionen****Deklaration**

Vi unga parlamentariker i Barentsregionen och representanter för Nordiska rådets medborgar- och konsumentutskott, sammanträdde i Piteå, Sverige 23-25 mars 2004 för att diskutera människohandeln som vi anser att har utvecklats till ett allvarligt och tilltagande problem i de berörda länderna,

A. 1

Fördömer människohandel som ett av de mest avskyvärda exemplen på brott mot mänskliga rättigheter;

B. 2

Poängterar behovet och nödvändigheten av nationellt, regionalt och internationellt samarbete i kampen mot människohandel;

C. 3

Tar i betraktande den pågående utredningen av möjligheterna att förse offren för människohandel med temporära eller permanenta upphållstillstånd i mottagarländerna, som inkluderats i den deklaration de nordiska och baltiska ministrarna antog i Stockholm den 9 april 2003;

D.

Uppmanar regeringarna i de nordiska länderna och Ryssland, Nordiska ministerrådet, Barents Euro-Arktiska Råd och Barents regionråd att

4

samarbeta kring förebyggande åtgärder; genom att öka medvetenheten om dessa frågor och mildra de omständigheter som gör kvinnor och barn särskilt utsatta för människohandel samt motarbeta mäns efterfrågan som ger upphov till och upprätthåller människohandel;

5

sörja för att offren skyddas och får effektiv juridisk hjälp, utveckla och stödja program liksom också skydd för dem som i rätten vittnar mot organisatörer av människohandel;

6

utarbetar effektiv lagstiftning som kriminaliserar alla former av människohandel och vidtar åtgärder för att bekämpa ekonomiska aktiviteter i anslutning till människohandel inklusive organiserad brottslighet;

7

intensifierar utbildningen och samarbetet mellan gränsövervakare, konsulat, polis, domare, åklagare, rådgivare och andra experter som kommer i kontakt med offren för människohandel;

8

motsätter sig prostitution som en oacceptabel verksamhet och vidtar åtgärder för att påverka den allmänna opinionen i frågan;

9

samarbetar med lokal- och civilsamhället och relevanta medborgarorganisationer för att stävja människohandel och anslå finansiella resurser för att uppnå detta;

E. 10

Deltagarna i seminariet tackar den svenska delegationen vid Nordiska rådet och Nordiska rådets medborgar- och konsumentutskott för ett intressant och givande seminarium och ber Nordiska rådet fortsätta dialogen inom ramen för detta "Nätverk av unga parlamentariker i Barentsregionen" etablerat år 2001.